

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2022

การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

ณัฐฐิรา นันทศิริรัตน์
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

 Part of the [Teacher Education and Professional Development Commons](#)

Recommended Citation

ณัฐฐิรา นันทศิริรัตน์, "การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย" (2022). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 6314.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6314>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐาน
หลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma
Programme ในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง

การศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ANALYSIS OF DIFFERENTIATED INSTRUCTIONAL SUPERVISION MODELS
INFLUENCING THE CURRICULUM STANDARD SUCCESS OF INTERNATIONAL SCHOOLS
ADOPTING THE INTERNATIONAL BACCALAUREATE DIPLOMA PROGRAMME IN THAILAND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development
Department of Educational Policy, Management, and Leadership

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลาย
วิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของ
โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International
Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ใน
ประเทศไทย

โดย

น.ส.ณัฐริรา นันทศิริรัตน์

สาขาวิชา

นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญทริกา บุลภักดิ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุดรุ่ง

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา นียมาภา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญทริกา บุลภักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุดรุ่ง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ดวงกมล บางขวด)

ณัฐริรา นันทศิริรัตน์ : การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผล
ต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International
Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย. (THE ANALYSIS OF
DIFFERENTIATED INSTRUCTIONAL SUPERVISION MODELS INFLUENCING THE
CURRICULUM STANDARD SUCCESS OF INTERNATIONAL SCHOOLS ADOPTING THE
INTERNATIONAL BACCALAUREATE DIPLOMA PROGRAMME IN THAILAND) อ.ที่
ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.บุญทริกา บุลภักดิ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ. ดร.ไรรัตน์ สุตรุ่ง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการปฏิบัติการนิเทศการสอนแบบหลากหลาย
วิธีการของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย 2) ศึกษา
ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ระดับชั้น Diploma
Programme ในประเทศไทย และ 3) วิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผล
ต่อความสำเร็จของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย เป็น
วิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ที่เปิดสอนระดับชั้น Diploma Programme
จำนวน 23 โรงเรียนทั่วประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลคือ ครูผู้สอนในระดับชั้น Diploma Programme รวม
ทั้งสิ้น 418 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และวิเคราะห์
ข้อมูลโดยการคำนวณถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาค่า
สัมประสิทธิ์การอธิบาย (R^2) และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (β) ของตัวแปรทำนายแต่ละตัว

ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการสอนที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การนิเทศแบบพึ่งตนเอง การ
ปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรมากที่สุดมี 2 ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัด
ประเมินผล และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างรูปแบบการนิเทศการสอนกับการ
ปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ระดับชั้น Diploma Programme
ในประเทศไทยพบว่า รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุด ($\beta = .338$,
 $P < .001$) รองลงมาคือ รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร ($\beta = .126$, $P = .024$)

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนา
หลักสูตร

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม .....

6280194227 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEYWORD: INSTRUCTIONAL SUPERVISION, CURRICULUM STANDARD, INTERNATIONAL
BACCALAUREATE, DIPLOMA PROGRAMME

Nattira Nuntasirirat : THE ANALYSIS OF DIFFERENTIATED INSTRUCTIONAL SUPERVISION
MODELS INFLUENCING THE CURRICULUM STANDARD SUCCESS OF INTERNATIONAL
SCHOOLS ADOPTING THE INTERNATIONAL BACCALAUREATE DIPLOMA PROGRAMME IN
THAILAND. Advisor: Asst. Prof. BUNTARIKA BULPAKDI Co-advisor: Assoc. Prof. Dr.
JURAIKAT SUDRUNG

The objectives of this research were: 1). To study differentiated instructional supervision of IB international schools at the Diploma Programme level in Thailand; 2). To study the compliance to the curriculum standards of IB international schools at the Diploma Programme level in Thailand, and; 3). To analyze the models of differentiated instructional supervision that affect the success of IB international schools at the Diploma Programme level in Thailand. It is quantitative research for which the population was composed of 23 IB international schools offering Diploma Programmes across Thailand. The informants were 418 Diploma Programme teachers in IB international schools in Thailand. The research tools were questionnaires in form of rating scales. Data were analyzed by means of enter multiple regression analysis to study the coefficient of determination (R^2) and the multiple regression coefficients (β) of each predictor variable.

The results showed that the most applied model of instructional supervision was Self-directed development. The curriculum standards equally practiced were teaching and learning and assessment. The results of the casual relationship analysis between the differentiated instructional supervision model and the compliance to the curriculum standards of IB international schools at the Diploma Programme level in Thailand revealed that Self-directed development was the most important predictor variable ($\beta = .338$, $P = < .001$), followed by Administrative monitoring ($\beta = .126$, $P = .024$)

Field of Study: Supervision and Curriculum
Development

Student's Signature .....

Academic Year: 2022

Advisor's Signature .....

Co-advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุตรุ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างละเอียดและมีคุณภาพ อีกทั้งคอยผลักดันให้กำลังใจตลอดระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญทริกา บุญภักดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปัญญา อัครพุทธพงศ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษา และพัฒนาหลักสูตร ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตลอดการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา นิยมภา ประธานกรรมการสอบ และอาจารย์ ดร. ดวงกมล บางขวด ที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ดร.ลาวัณย์ ตรีเนตร และ อาจารย์ ดร. มนิตรา ศุภกิจ โคลเยส ที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณวรรณิ์ เจียรนวนนท์ รอสส์ อาจารย์วิจิตรวงศ์ ชนะรัตน์ Mr. Laurent Goetschmann ที่สนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ อีกทั้ง Ms. Dessy Delevaux, Ms. Sally Wen, Mr. Bill Berry, Mr. Markus Mattila คุณมัทนา ลุนผล คุณสำราญ ชุ่มเมืองปัก และเพื่อนร่วมงานทุกคน ที่คอยสอบถาม เป็นกำลังใจในการดำเนินงานวิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณแม่สุวิทย์ และครอบครัวทุกคน ที่คอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังตลอดการทำวิจัยของข้าพเจ้า

ขอขอบคุณ รุ่นพี่สาขานิติศาสตร์ศึกษา และเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยเป็นกำลังใจให้กันและกันเสมอมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่วงการการศึกษา ขอมอบคุณความดีให้แก่ทุกท่านที่กล่าวมา

ณัฐฐิรา นันทศิริรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
3. คำถามวิจัย	6
4. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
5. ขอบเขตการวิจัย.....	6
6. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. การนิเทศการสอน (Instructional supervision)	11
2. รูปแบบการนิเทศการสอน	14
3. รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของ Glatthorn	17
4. หลักสูตร International Baccalaureate	45
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	61

1. ประชากร และผู้ให้ข้อมูล	61
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
3. การสร้างเครื่องมือวิจัย	62
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	91
1. สรุปผลการวิจัย	91
2. อภิปรายผลการวิจัย	97
3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	101
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	107
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	108
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	110
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ง หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลวิจัย	136
ประวัติผู้เขียน.....	138

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ สัญชาติ ประสบการณ์การสอนในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ในประเทศไทย และระดับชั้นที่สอน.....	68
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ในภาพรวม	70
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบคลินิกของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย	71
ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย	73
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย	74
ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหารของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย	75
ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ด้านตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทยในภาพรวม.....	77
ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร ของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย	78
ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย	79
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย	81

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวัดประเมินผลของ โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ใน ประเทศไทย	83
ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปร อิสระ	84
ตารางที่ 13 ค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Tolerance) และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ระหว่างตัวแปรอิสระ	85
ตารางที่ 14 ค่าสถิติที่ใช้วัดความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson)	85
ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) และการ ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรรูปแบบการนิเทศกับการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านหลักสูตรของ โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ใน ประเทศไทย ในภาพรวม	86
ตารางที่ 16 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) และการ ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรรูปแบบการนิเทศแต่ละแบบในการทำนายนการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร	87
ตารางที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) และการ ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรรูปแบบการนิเทศแต่ละแบบในการทำนายนการปฏิบัติตาม มาตรฐานหลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตร	88
ตารางที่ 18 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) และการทดสอบ นัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรรูปแบบการนิเทศแต่ละแบบในการทำนายนการปฏิบัติตามมาตรฐาน หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน	89
ตารางที่ 19 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) และการทดสอบ นัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรรูปแบบการนิเทศแต่ละแบบในการทำนายนการปฏิบัติตามมาตรฐาน หลักสูตรด้านการวัดประเมินผล	90

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
-----------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการจัดการศึกษาในประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนไทย และนักเรียนต่างชาติที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทยเข้าถึงการศึกษาที่มีความเป็นสากลมากขึ้น โดยผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรจากต่างประเทศ และมีการใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน หรือที่เรียกว่า โรงเรียนนานาชาติ ปีการศึกษา 2558 จำนวนโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 161 โรงเรียน และเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งสถิติล่าสุด ปีการศึกษา 2562 ทั่วประเทศมีโรงเรียนนานาชาติจำนวน 207 โรงเรียน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2563) ทั้งนี้ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวปฏิบัติในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติ (2562: 28) ข้อที่ 3 ระบุว่า “ให้โรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติทุกระดับจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานหรือองค์กรแล้วแต่กรณี” โดยหลักสูตรโรงเรียนนานาชาติที่เปิดสอนในประเทศไทย ได้แก่ หลักสูตรอเมริกัน หลักสูตรอังกฤษ หลักสูตร International Baccalaureate และหลักสูตรอื่น ๆ เช่น จีน แคนาดา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เป็นต้น (สมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย, 2557)

หลักสูตร International Baccalaureate หรือหลักสูตร IB ก่อตั้งโดย มูลนิธิ International Baccalaureate Organization (IBO) ในปี ค.ศ. 1968 ซึ่งยึดหลักพันธกิจ (IB Mission Statement) ที่ว่า พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งยังมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น นำไปสู่การสร้างสังคมโลกที่สงบสุขผ่านความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง และความเคารพซึ่งกันและกัน องค์กรจะทำงานร่วมกันกับโรงเรียน ภาครัฐ และองค์กรนานาชาติอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ด้านหลักสูตร ควบคู่กับการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ หลักสูตร IB นี้ จะช่วยปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นผู้มีความกระตือรือร้น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และเป็นผู้เรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุด (International Baccalaureate Organization, 2019) ปี ค.ศ. 1970 ถือเป็นปีที่เปิดดำเนินการเรียนการสอน หลักสูตร International Baccalaureate ในระดับชั้น Diploma Programme (DP) อย่างเป็นทางการ ต่อมา ในปี ค.ศ. 1994 เปิดสอนระดับชั้น Middle Year Programme (MYP) หลังจากนั้นปี ค.ศ. 1997 เปิดการสอนระดับชั้น Primary Year Programme (PYP) และล่าสุดในปี ค.ศ. 2012 เปิด

สอนระดับชั้น Career-related Programme (CP) ตามลำดับ การเติบโตของหลักสูตร IB ประเมินได้ชัดจากอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงเรียนที่ดำเนินการใช้หลักสูตร IB ทั่วโลก ซึ่งตั้งแต่ปี ค.ศ. 2016 ถึงปี ค.ศ. 2020 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 33.3 (International Baccalaureate Organization, 2020)

หลักสูตร International Baccalaureate ในระดับชั้น Diploma Programme (IBDP) เปิดทำการสอนครั้งแรกที่โรงเรียนนานาชาติเจนีวา (International School of Geneva) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยใช้ระยะเวลาเรียน 2 ปี ถือเป็นหลักสูตรระดับชั้นแรกที่มีการนำไปใช้ในโรงเรียนอีกทั้ง ด้านเนื้อหาหลักสูตร และการประเมินผลเป็นที่ยอมรับจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกตั้งแต่วาระแรกของการใช้หลักสูตร ตัวอย่างเช่น การรับรองจาก Sorbonne University ในประเทศฝรั่งเศส Oxford University ในประเทศอังกฤษ และ Harvard University ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น (Hill, 2007) เนื้อหาหลักสูตรระดับชั้น Diploma Programme ประกอบไปด้วย 6 กลุ่มวิชาหลัก คือ ภาษาและวรรณกรรม ภาษาเพื่อการสื่อสาร สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และศิลปะ นอกจากนี้ ผู้เรียนจะได้เรียนอีก 3 รายวิชาเพิ่มเติม คือ 1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theory of knowledge: TOK) 2. การเขียนเรียงความขั้นสูง (The extended essay: EE) และ 3. วิชาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ปฏิบัติการ และการบริการ (Creativity, activity, service: CAS) จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตร International Baccalaureate ในระดับชั้น Diploma Programme เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 3,578 โรงเรียน และมีผู้สำเร็จการศึกษากว่า 1 ล้านคนทั่วโลก (International Baccalaureate Organization, 2020)

Higher Education Statistics Agency (2016) ทำการสำรวจสถิติของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร IB ระดับชั้น Diploma Programme เทียบกับนักเรียนจากหลักสูตร A Level พบว่า สถิติการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงระดับโลก 20 อันดับแรกของนักเรียนหลักสูตร IB มีมากถึงร้อยละ 45.75 การเรียนต่อในชั้นปีที่ 2 สูงถึงร้อยละ 94.7 และการสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับเกียรตินิยมอันดับสองสูงถึงร้อยละ 84.8 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของนักเรียนหลักสูตร IB ในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ IBO ได้ทำการวิจัยระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในหัวข้อ Key Finding from Research on the Impact of IB Programmes in the Asia-Pacific Region เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร IB ระดับ Diploma Programme มีทักษะการคิดเชิงกว้าง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำวิจัย และทักษะการจัดการตัวเอง อยู่ในระดับที่สูงกว่านักเรียนในหลักสูตรอื่น ๆ (International Baccalaureate Organization, 2012) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wright (2015) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร IB มีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การเปิดกว้างทางความคิดที่เป็นสากล การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง และการช่วยเหลือสังคม นอกจากนี้ การทดสอบและประเมิน

นักเรียนโรงเรียนนานาชาติ หรือ International Schools' Assessment (ISA) เป็นการทดสอบ ความรู้แก่นักเรียนระดับชั้นเกรด 3 ถึง เกรด 10 ของโรงเรียนนานาชาติทั่วโลก ทั้งด้านความรู้ทาง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และความสามารถทางการอ่านและเขียน โดย Tan และ Bibby (2011) ได้ สํารวจและวิจัยเปรียบเทียบผลคะแนน ISA ของนักเรียนหลักสูตร IB และ Non-IB แยกประเทศทั่ว โลก พบว่า สถิติของนักเรียน IB ในประเทศไทยระดับชั้น เกรด 4 ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียน Non-IB ในทุกด้าน

โรงเรียนที่ดำเนินการสอนด้วยหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ทุกแห่งทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยต้องรักษามาตรฐาน และแนวการปฏิบัติตามกรอบที่ International Baccalaureate Organization (IBO) กำหนดไว้ เรียกว่า Programme Standards and Practices เป็นแนวทางที่แต่ละโรงเรียนนำไปวางแผนบริหารจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม มาตรฐานสากล ทุกโรงเรียนจะต้องได้รับการประเมินจาก IBO ในการอนุมัติให้สามารถดำเนินการ จัดการเรียนการสอนได้ตามหลักสูตร และเป็นส่วนหนึ่งของ IB World School ซึ่งทุก ๆ 5 ปี คณะกรรมการประเมินจะเข้าตรวจเยี่ยมโรงเรียนให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนด โดยมาตรฐานหลักสูตร (Curriculum) ที่ IBO กำหนดประกอบด้วย ดังนี้ (International Baccalaureate Organization, 2016)

1. Collaborative planning คือ ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร โรงเรียนจัดให้ มีการวางแผนงานและการแสดงความคิดเห็นสะท้อนกลับร่วมกันเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร (Collaborative planning and reflection supports the implementation of the IB programme[s].)
2. Written curriculum คือ ด้านเอกสารหลักสูตร โรงเรียนจัดทำเอกสารหลักสูตรที่สะท้อน ถึงหลักปรัชญาของหลักสูตร IB (The school's written curriculum reflects IB philosophy.)
3. Teaching and learning คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนต้องสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร IB (Teaching and learning reflects IB philosophy.)
4. Assessment คือ ด้านการวัดประเมินผล การประเมินผลของโรงเรียนสะท้อนการ ประเมินผลตามปรัชญาของหลักสูตร IB (Assessment at the school reflects IB assessment philosophy.)

ความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ต้องอาศัยปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมในการใช้ หลักสูตร โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู Glickman, Gordon และ Ross-Gordon (2018) กล่าวว่า ครูผู้สอน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การให้

ความช่วยเหลือแก่ครูด้านการสอนจะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ Harris (1985) กล่าวถึง การนิเทศการสอนว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลในโรงเรียนปฏิบัติต่อผู้อื่นเพื่อพัฒนา เปลี่ยนแปลง หรือรักษาไว้ซึ่งการดำเนินงานของโรงเรียนที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในที่สุด สอดคล้องกับ วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ที่ว่า การนิเทศการสอน เป็นการร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือ ปรับปรุง และสนับสนุนการดำเนินการสอน ช่วยพัฒนาคุณภาพการสอนของครูโดยตรง การนิเทศการสอนเป็นการพัฒนาทางวิชาชีพ ที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน และปรับปรุงการปฏิบัติงานของครู นำไปสู่การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งคุณภาพทางการศึกษาในที่สุด สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Okendu (2012) ที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกระบวนการนิเทศการสอนและการนิเทศการศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาประเทศไนจีเรีย พบว่า การนิเทศการสอนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนและกระบวนการนิเทศการสอน ปัญหาของการนิเทศการสอนมีความสัมพันธ์กับการนิเทศการสอน และการสังเกตชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

การดำเนินงานนิเทศการสอนสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ โรงเรียนอาจใช้รูปแบบการนิเทศการสอนที่แตกต่างกันไป Zepeda (2017) ระบุว่า การสอนถือเป็นงานอาชีพหนึ่ง และครูผู้สอนควรสามารถเลือกรูปแบบการนิเทศที่จะช่วยพัฒนาวิชาชีพตามความต้องการของตนได้ สอดคล้องกับ Glatthorn (1984) ที่ว่า โรงเรียนส่วนมากดำเนินการนิเทศการสอนโดยครูใหญ่เพียงปีละหนึ่งหรือสองครั้งเพื่อประเมินพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบเดียวและไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของครู จึงได้เสนอรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ (Differentiated supervision) ที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนและครูสามารถเลือกรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุผลที่ว่า การปฏิบัติงานนิเทศการสอนโดยผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศอาจไม่เพียงพอและไม่เกิดประสิทธิภาพ กระบวนการนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการช่วยเหลือและพัฒนาครูโดยเฉพาะครูจบใหม่แต่ระยะปฏิบัติงานนิเทศจะใช้เวลานานทำให้การนิเทศอาจไม่ทั่วถึง และครูมีความต้องการในการเลือกรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้นิเทศที่ต่างกัน ซึ่งรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการมีดังต่อไปนี้

1. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision) คือ กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งปรับปรุงการสอนในห้องเรียน ทั้งแผนการสอน การสังเกตชั้นเรียน การเก็บข้อมูล และมีการให้ข้อมูลสะท้อนกลับหลังการสังเกตการสอน

2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative professional development) คือ กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพของตน ทั้งการสังเกตการสอนของเพื่อนครู

ด้วยกัน มีการสะท้อนหลังการสังเกต อาจวางแผนจัดกิจกรรมการสอนร่วมกัน โดยมีผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือ

3. การนิเทศแบบพึ่งตนเอง (Self-directed development) คือ กระบวนการที่ครูสามารถเลือกพัฒนาวิชาชีพของตนได้อย่างอิสระ โดยมีผู้นิเทศคอยให้ความช่วยเหลือ หรือแนะนำข้อมูล

4. การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative monitoring) คือ กระบวนการดำเนินการนิเทศโดยผู้บริหารผ่านการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงานของครู

จากข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น การนิเทศการสอนมีความสำคัญในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูโดยตรง ทั้งวางแผนช่วยเหลือ ปรับปรุง และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสอนในห้องเรียน มีกระบวนการประเมิน และติดตามผลอย่างเป็นระบบ ทำให้ครูสามารถจัดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียนระดับสากล จากสถิติและผลการวิจัยความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme นั้น ถือว่าประสบความสำเร็จในการใช้หลักสูตรและบรรลุคุณภาพมาตรฐานสากลจากองค์กรระดับนานาชาติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักของสูตรโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการนิเทศการสอนที่เหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อให้บรรลุมาตรฐานด้านหลักสูตรระดับสากล ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำมาวางแผนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานนิเทศการสอนได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

2.2 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

2.3 เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

3. คำถามวิจัย

3.1 โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย มีระดับการปฏิบัติการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการแต่ละรูปแบบอยู่ในระดับใด

3.2 โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย มีระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรอยู่ในระดับใด

3.3 รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทยเป็นอย่างไร

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ในประเทศไทยที่เปิดสอนระดับชั้น Diploma Programme จำนวน 23 โรงเรียนทั่วประเทศ

ผู้ให้ข้อมูลคือ ครูผู้สอนในระดับชั้น Diploma Programme ในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ในประเทศไทย จำนวน 23 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 418 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการนิเทศการสอน โดยยึดกรอบตามแนวคิดของ Glatthorn (1984) ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ดังนี้

1.1 รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision)

1.2 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative professional development)

1.3 รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง (Self-directed development)

1.4 รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative monitoring)

2. ตัวแปรตาม คือ มาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate โดยยึดมาตรฐานที่ International Baccalaureate Organization (2016) กำหนด ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านย่อย ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร (Collaborative planning)

2.2 ด้านเอกสารหลักสูตร (Written curriculum)

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน (Teaching and learning)

2.4 ด้านการวัดประเมินผล (Assessment)

6. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

6.1 โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme หมายถึง โรงเรียนที่ดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตร International Baccalaureate ในระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

6.2 ครูผู้สอนระดับชั้น Diploma Programme หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

6.3 รูปแบบการนิเทศการสอน หมายถึง วิธีการดำเนินงานการนิเทศการสอนตามรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการของ Glatthorn ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ดังนี้

6.3.1 การนิเทศแบบคลินิก หมายถึง กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งนิเทศการสอนในห้องเรียนของครูเป็นหลัก ผ่านการเปิดการประชุม การประชุมก่อนเข้าสังเกตการสอน การสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น การสังเกตแบบมีจุดเน้น การวิเคราะห์ผลการสังเกต การประชุมผลสะท้อนกลับ และ การประชุมเพื่อประเมินระหว่างปฏิบัติ

6.3.2 การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ ครูเข้าสังเกตการสอนของเพื่อนครูด้วยกัน และให้ข้อมูลสะท้อนกลับหลังการสังเกต โดยผู้นิเทศคอยให้ความช่วยเหลือ

6.3.3 การนิเทศแบบพึ่งตนเอง หมายถึง กระบวนการที่ครูสามารถเลือกพัฒนาวิชาชีพของตนได้อย่างอิสระ โดยมีผู้นิเทศคอยให้ความช่วยเหลือ หรือแนะนำข้อมูล

6.3.4 การนิเทศโดยผู้บริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินการนิเทศโดยผู้บริหารผ่านการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงานของครู

6.4 มาตรฐานหลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดหลักสูตรที่กำหนดโดย International Baccalaureate Organization ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

6.4.1 ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร หมายถึง การวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับของครูเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme

6.4.2 ด้านเอกสารหลักสูตร หมายถึง เอกสารประกอบการสอนที่จัดเตรียมโดยองค์กร International Baccalaureate Organization ในแต่ละรายวิชาทั้งระดับ Standard level และ Higher level รวมถึงแผนการสอนของครูที่ครอบคลุมเนื้อหาของหลักสูตร และช่วยพัฒนาทักษะตามคุณลักษณะของนักเรียนหลักสูตร International Baccalaureate (IB learner profile)

6.4.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนของครูที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่คิด และพัฒนาทักษะตามคุณลักษณะของนักเรียนหลักสูตร International Baccalaureate (IB learner profile)

6.4.4 ด้านการวัดประเมินผล หมายถึง การประเมินและรายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ผ่านวิธีการและเครื่องมือ ตามข้อกำหนดของ International Baccalaureate Organization

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 หน่วยงานต้นสังกัด International Baccalaureate Organization สามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานหลักสูตร

7.2 ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate สามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดรูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนามาตรฐานหลักสูตรตามมาตรฐานสากล

บทที่ 2

หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการสอน

- 1.1 ความหมายของการนิเทศการสอน
- 1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน
- 1.3 กระบวนการนิเทศการสอน

2. รูปแบบการนิเทศการสอน

- 2.1 การนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ

3. รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของ Glatthorn

- 3.1 การนิเทศแบบคลินิก
- 3.2 การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
- 3.3 การนิเทศแบบพึ่งตนเอง
- 3.4 การนิเทศโดยผู้บริหาร
- 3.5 การนำรูปแบบการนิเทศแบบหลายหลากวิธีการไปใช้

4. หลักสูตร International Baccalaureate

- 4.1 ความเป็นมาของหลักสูตร
- 4.2 หลักสูตรระดับชั้น Diploma Programme
- 4.3 มาตรฐานหลักสูตร
  - 4.3.1 ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร
  - 4.3.2 ด้านเอกสารหลักสูตร
  - 4.3.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน
  - 4.3.4 ด้านการวัดประเมินผล

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การนิเทศการสอน (Instructional supervision)

1.1 ความหมายของการนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนเป็นหนึ่งในกระบวนการจัดการศึกษาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้แตกต่างกันหลายท่าน ดังนี้

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) กล่าวว่า การนิเทศการสอน คือ การมุ่งปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการสอน โดยเน้นความร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินการสอนของครูมากกว่าการบังคับให้ปฏิบัติตาม

วชิรา เครือคำอ้าย (2558) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่า การนิเทศการสอน คือ การร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ได้รับการนิเทศเพื่อพัฒนา และปรับปรุงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของครู โดยกำหนดเรื่องที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนา เพื่อให้ครูได้จัดการเรียนการสอนตรงตามเป้าหมาย และนำไปสู่การการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

Glatthorn (1984) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ช่วยพัฒนาทางวิชาชีพของครู เพื่อให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ครูเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน และช่วยครูให้ใช้ข้อมูลย้อนกลับดังกล่าวในการพัฒนาการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Harris (1985) อธิบายไว้ว่า การนิเทศการสอน คือ การที่บุคคลในโรงเรียนปฏิบัติต่อผู้อื่นเพื่อพัฒนา เปลี่ยนแปลง หรือรักษาไว้ซึ่งการดำเนินงานของโรงเรียนที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

Goldhammer, Anderson และ Krajewski (1993) แสดงทัศนะเกี่ยวกับการนิเทศการสอนไว้ว่า การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา และเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการสอนของครู ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

DiPaola และ Hoy (2014) กล่าวว่า การนิเทศการสอน คือ การร่วมมือกันของผู้นิเทศกับครูในการพัฒนาการสอน เพื่อแก้ปัญหา และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน

จากความหมายของการนิเทศการสอนทั้งหมดข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนถือเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นการร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียน โดยมุ่งช่วยเหลือ แก้ปัญหา ปรับปรุง ส่งเสริม และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนา

กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในห้องเรียนโดยตรง นำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด

1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนควรดำเนินการโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกัน นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักวิชาการทางการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้หลายท่าน ดังนี้

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน คือ การปรับปรุงกระบวนการสอนของครูเพื่อช่วยในการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรงผ่านการช่วยเหลือการให้คำแนะนำ รวมทั้งการให้ความรู้ในเรื่องของหลักสูตร เทคนิคการสอน การใช้และการสร้างสื่อวัตกรรมการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด

วชิรา เครือคำอ้าย (2558) ได้อธิบายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่า การนิเทศการสอนเป็นการนิเทศที่มุ่งส่งเสริมให้ครูผู้รับการนิเทศได้ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาเรื่องของการสอนของตน โดยได้รับคำแนะนำจากผู้นิเทศอย่างใกล้ชิดเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งส่งผลไปสู่ผู้เรียนโดยตรง

Good (1983) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ว่า การนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูให้มีความเจริญงอกงาม ทั้งยังช่วยพัฒนาความสามารถและวิธีการในการสอน ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และช่วยจัดสรรเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ของครู

Zepeda (2017) ได้อธิบายไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน คือ การช่วยเหลือครูให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาย่างถูกวิธี สร้างปฏิสัมพันธ์อันดี และมุ่งมั่นในการพัฒนางานสอนของตน

จากแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนทั้งหมดข้างต้น อาจพอสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูในเรื่องของการจัดการสอนในห้องเรียนโดยตรง ช่วยพัฒนาทางวิชาชีพของครู โดยผู้นิเทศมีหน้าที่ให้คำแนะนำ ส่งเสริม พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในที่สุด

1.3 กระบวนการนิเทศการสอน

กระบวนการนิเทศการสอนเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง โดยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอนไว้ดังนี้

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอนไว้ดังนี้

1. ผู้นิเทศและผู้ได้รับการนิเทศมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน
2. เลือกประเด็นที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการพัฒนาและขั้นตอนของการปฏิบัติให้ผู้บริหารได้รับทราบเพื่อนำไปสู่การอนุมัติการดำเนินการต่อไป

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอน หรือนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ

5. จัดทำแผนการนิเทศ โดยควรกำหนดวัน เวลา ที่จะเข้าทำการสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศโดยครูและผู้นิเทศ

7. สรุปและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงหรือรายงานความสำเร็จ

Acheson และ Gall (1997) ได้เสนอแนวคิดของกระบวนการนิเทศการสอนไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดประชุมเพื่อวางแผน โดยจะเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ตนสนใจจะปรับปรุงแก้ไข

2. การสังเกตการสอน ซึ่งควรจะวางแผนและกำหนดแนวทาง วันและเวลาในการเข้าสังเกตการสอน เครื่องมือและวิธีการในการบันทึกพร้อมการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการประชุมสรุปหลังการสังเกตการสอนระหว่างครูและผู้นิเทศ เพื่อวิเคราะห์และร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไข

Glickman, Gordon และ Ross Gordon (2018) ได้เสนอแนวคิดของกระบวนการนิเทศการสอนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre-conference)
2. การสังเกตการสอน (Observation)
3. การวิเคราะห์และวางแผน (Analysis and planning)

4. การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post-conference)

5. การวิพากษ์และพัฒนากระบวนการนิเทศการสอนทั้ง 4 ขั้นตอนข้างต้น (Critique) เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น

จากกระบวนการนิเทศการสอนทั้งหมดข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 1) การประชุมเพื่อวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและครู เป็นการเลือกประเด็นปัญหาที่ต้องการจะแก้ไขหรือพัฒนา รวมถึงการเลือกเครื่องมือที่จะใช้ในการเข้าสังเกตการสอน และการกำหนดวัน เวลา และตารางการดำเนินงาน 2) การดำเนินการนิเทศการสอนตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการสังเกตการสอน และบันทึกข้อมูลตามเครื่องมือที่เลือก 3) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอน โดยผู้นิเทศนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประชุมปรึกษากับครู 4) การประเมินผลการนิเทศ โดยผู้นิเทศจะวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ปัญหาหรืออุปสรรค เพื่อหาทางแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2. รูปแบบการนิเทศการสอน

รูปแบบการนิเทศการสอนมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนไว้ ดังนี้

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ได้สรุปเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศไว้ว่า วิธีการนิเทศหรือแบบการนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอนมีหลากหลายวิธีการ และมีชื่อเรียกต่างกัน แต่ละรูปแบบจะมีการเผยแพร่ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดเน้นทางการศึกษา แนวคิด และความเชื่อทางการศึกษาในยุคนั้น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันแนวทางในการนิเทศมักจะคล้อยตามพัฒนาการของการบริหารการศึกษา ตัวอย่างรูปแบบการนิเทศ ได้แก่ การนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ การนิเทศแบบสนับสนุน การนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์ และการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ

วัชรรา เครือคำอ้าย (2558) มีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนว่า รูปแบบการนิเทศการสอนมีอยู่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและความเหมาะสมในการนิเทศ มักเป็นการประยุกต์ใช้ตามลักษณะสภาพสิ่งแวดล้อม บริบท และความก้าวหน้าของแต่ละยุคสมัย เช่น การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ การนิเทศแบบกัลยาณมิตร หรือการนิเทศแบบพาจิตพาทำ

Harris (1985) มีทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนว่า การนิเทศการสอนในรูปแบบต่าง ๆ จากครูผู้นิเทศมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยรูปแบบการนิเทศการสอนที่ถือเป็นรูปแบบพื้นฐานของการนิเทศ ได้แก่ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเพื่อการพัฒนา การนิเทศแบบการทำงานกลุ่ม และการนิเทศแบบให้คำปรึกษา ซึ่งการ

ดำเนินการนิเทศไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และวางแผนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

Zepeda และ Mayers (2013) ได้สรุปเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนว่า การนิเทศการสอนต้องอาศัยทักษะทางความรู้และความเข้าใจ การเลือกใช้รูปแบบการนิเทศที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยรูปแบบการนิเทศการสอน ได้แก่ การนิเทศแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบพัฒนา และการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศการสอนมีการพัฒนาตามแต่ละยุคสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้นิเทศควรมีทักษะทางด้านความรู้ในการเลือกให้รูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและความต้องการทางการนิเทศ เช่น การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศเพื่อการพัฒนา และการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ

2.1 การนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ

Sergiovanni และ Starratt (1993) ได้กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการไว้ว่า เป็นรูปแบบการนิเทศที่เปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศมีทางเลือกในการรับการนิเทศ และครูผู้นิเทศสามารถเลือกเทคนิคที่เหมาะสมในการนิเทศได้ ซึ่งประกอบไปด้วยรูปแบบการนิเทศดังนี้

1. การนิเทศแบบแบบคลินิก (Clinical supervision) เป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน มีกระบวนการนิเทศที่เป็นลำดับขั้นตอน
2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Collegial supervision) เป็นการนิเทศที่ครูตกลงทำงานร่วมกับเพื่อนครูด้วยกันในการพัฒนาทางวิชาชีพ อาจจับคู่หรือทำงานเป็นกลุ่มย่อย แล้วแต่ความสมัครใจ หรืออาจจับกลุ่มระหว่างครูที่มีความรู้ประสบการณ์กับครูใหม่
3. การนิเทศแบบพึ่งตนเอง (Self-directed supervision) เป็นการนิเทศที่เหมาะสมสำหรับครูที่ชอบทำงานคนเดียว และรับผิดชอบตนเองในการพัฒนาวิชาชีพ โดยครูจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาตนเองอย่างอิสระ จัดทำแผนงาน บันทึกการดำเนินงาน และรายงานความก้าวหน้าต่อผู้นิเทศอย่างต่อเนื่อง
4. การนิเทศอย่างไม่เป็นทางการ (Informal supervision) คือ กระบวนการนิเทศจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย โดยผ่านการตรวจเยี่ยมชั้นเรียน สนทนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างไม่เป็นทางการ
5. การนิเทศผ่านการทำวิจัย (Inquiry-based supervision) เป็นรูปแบบหนึ่งของการทำวิจัยในชั้นเรียน หรือ Action research คือ การค้นคว้าหาข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครู

ปฏิบัติงานนิเทศผ่านกระบวนการทำวิจัยเพื่อหาวิธีการ แล้วนำวิธีการนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

Marczely (2001) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการเป็นรูปแบบการนิเทศที่มุ่งพัฒนาการสอนของครูรายบุคคลมากกว่าการประเมินผล โดยผู้นิเทศจะวิเคราะห์ถึงความต้องการและความเหมาะสม สถานการณ์ในการนิเทศ และรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล เพื่อพิจารณาถึงจำนวนและระยะเวลาในการสังเกตการสอน วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งความถี่ในการประชุมสำหรับการปรึกษาหารือ ซึ่งไม่ควรมีความรู้สึกละอายของผู้นิเทศเข้ามาเกี่ยวข้องแต่อย่างใด กระบวนการนิเทศจะแตกต่างกันตามแต่ละบุคคล ประกอบด้วยรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative supervision) คือ การนิเทศที่ผู้นิเทศเป็นผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศรูปแบบนี้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
2. การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer supervision) คือ การช่วยเหลือระหว่างเพื่อนครูทั้งในการสังเกตการสอนในห้องเรียน และพฤติกรรมการณ์การปฏิบัติงานนอกห้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการสอน โรงเรียน ชุมชน และการพัฒนาทางวิชาชีพ
3. การนิเทศตนเอง (Self-supervision) คือ เป็นกระบวนการนิเทศที่ครูนำเทคโนโลยีมาช่วยในการประเมินตนเอง เช่น การอัดคลิปวิดีโอเพื่อสังเกตและวางแผนการพัฒนาการสอน

Zepeda (2017) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการไว้ว่าเป็นรูปแบบการนิเทศที่ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า งานสอนถือเป็นวิชาชีพชั้นสูง ครูควรมีโอกาสที่จะสามารถเลือกแนวทางการพัฒนาตนเองได้ และเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศได้มุ่งพัฒนาครูตามเงื่อนไขของเวลาและความต้องการของแต่ละคนมากกว่าแค่เข้าสังเกตการสอนในห้องเรียน โดยครูสามารถเลือกดำเนินการนิเทศได้อย่างน้อยหนึ่งรูปแบบหรือมากกว่า ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

1. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision) เป็นกระบวนการนิเทศแบบเข้มข้นเพื่อการพัฒนาการสอนในชั้นเรียน และพัฒนาทางวิชาชีพของครู
2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative development) เป็นการนิเทศที่เน้นความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างเพื่อนครูด้วยกันช่วยกันพัฒนาวิชาชีพซึ่งกันและกัน
3. การนิเทศแบบพึ่งตนเอง (Self-directed supervision) เป็นการดำเนินการนิเทศตนเองโดยตรง

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ เป็นรูปแบบหนึ่งของการนิเทศการสอนที่ผู้นิเทศและครูมีโอกาสได้เลือกแนวทางการนิเทศที่ตนต้องการเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ และเป็นกระบวนการที่มุ่งช่วยเหลือครูในการสอนมากกว่าการประเมินการปฏิบัติงาน

3. รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของ Glatthorn

Glatthorn (1984) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ โดยให้เหตุผลประกอบสำคัญ 3 ประการ รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารและผู้นิเทศไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดย Glatthorn อ้างอิงผลการวิจัยเพื่อสนับสนุนความคิดเห็นไว้ดังนี้ ผลการวิจัยของ Lovell และ Phelps (1976) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศในเมือง Tennessee ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยอื่น ๆ สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศมีไม่เพียงพอ กล่าวคือ ครูมากกว่าร้อยละ 80 ไม่เคยได้รับการนิเทศการสอนระหว่างปีการศึกษา หรือไม่เคยเข้าร่วมประชุมหลังการสังเกตการสอน นอกจากนี้ ยังมีหลักฐานที่แสดงถึงความไม่มีประสิทธิภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงานนิเทศ ซึ่ง Glatthorn อ้างอิงผลการวิจัยของ Young และ Heichberger (1975) ระบุว่า ครูร้อยละ 70 เชื่อว่าผู้นิเทศมีการดำเนินงานที่เป็นอันตราย (Potentially dangerous) และอ้างอิงงานวิจัยของ Cawelti และ Reavis (1980) พบว่า มีครูที่ได้คะแนนการนิเทศในระดับสูง จำนวนน้อยกว่าหนึ่งในสาม

2. การจัดการนิเทศแบบคลินิกให้ครูทุกคนไม่สามารถดำเนินการได้ และไม่มีเวลาจำเป็น กล่าวคือ การนิเทศแบบคลินิกเป็นการนิเทศที่ใช้เวลานาน จึงเป็นไปได้ยากที่ครูจะได้รับการนิเทศครบทุกคน Glatthorn อธิบายเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนแนวคิดนี้ไว้ว่า จากการเก็บข้อมูลของ Sullivan (1982) เกี่ยวกับการนิเทศในระบบโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้นิเทศจะเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียนเป็นเวลา 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดังนั้น ในระยะเวลาหนึ่งปีการศึกษาหรือ 36 สัปดาห์ ผู้นิเทศจะสามารถเข้าสังเกตการสอนและปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศแบบเข้มข้นที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอไว้ เช่น แนวคิดกระบวนการนิเทศแบบคลินิกของ Goldhammer (1969) หรือ Cogan (1973) ให้กับครูได้เพียง 10 คน ซึ่งการจัดหาผู้นิเทศหนึ่งคนต่อครูสิบคนนั้นเป็นไปได้ยาก

อีกทั้ง การนิเทศแบบคลินิกเป็นการนิเทศที่ไม่จำเป็นสำหรับครูทุกคน กล่าวคือ แนวคิดการนิเทศแบบคลินิกถูกพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Blumberg (1980, อ้างถึงใน Glatthorn, 1984) และผู้เชี่ยวชาญการนิเทศท่านอื่นที่ว่า ครูจบใหม่จะได้รับประโยชน์สูงสุดในกระบวนการนิเทศแบบเข้มข้นนี้ และยังไม่มีหลักฐานยืนยันแน่ชัดว่า การนิเทศแบบคลินิกจะสามารถช่วยพัฒนาครูที่มีประสบการณ์ได้ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ Ritz และ Cashell (1980, อ้างถึงใน Glatthorn, 1984) เสนอว่า การนิเทศแบบคลินิกถือเป็นการนิเทศการสอนที่มีประโยชน์ครบทุกด้าน ผู้นิเทศสามารถนำมาปฏิบัติได้

3. ข้อโต้แย้งสำคัญสำหรับรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการคือ ครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองและแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประการแรก ความต่าง

ทางความต้องการด้านพฤติกรรมการณ์เทศ จากงานวิจัยของ Copeland (1980, อ้างถึงใน Glatthorn, 1984) สรุปได้ว่า ครูหลายคนต้องการการนิเทศแบบชี้แนะ แต่บางส่วนยังต้องการการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ ประการที่สอง ความต่างทางความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้นิเทศ Young และ Heichberger รายงานว่า ครูร้อยละ 62 ต้องการการนิเทศในลักษณะที่ผู้นิเทศเข้ามาช่วยเหลือ และร้อยละ 36 ต้องการความสัมพันธ์ในลักษณะของเพื่อนร่วมงานมากกว่า นอกจากนี้ ประการสุดท้าย ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมในการทำงานและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ จากผลการวิจัยของ Joyce และ McKibbin (1982, อ้างถึงใน Glatthorn, 1984) สรุปได้ว่า มีความแตกต่างอย่างมากเกี่ยวกับการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของครูที่ทำงานในสภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพ และครูที่ทำงานในสภาพแวดล้อมที่ปิดกั้นในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ หรืออีกนัยหนึ่งคือ หากผู้นิเทศหรือผู้บริหารมุ่งเน้นให้ครูจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง การจัดการนิเทศช่วยเหลือครูจะค่อนข้างน้อยไปด้วย

นอกจากนี้ Glatthorn ได้กล่าวถึงแนวคิดของ Glickman (1981) ที่สรุปเกี่ยวกับการแบ่งประเภทครูออกเป็น 4 ประเภท คือ ผู้สังเกตเชิงวิเคราะห์ (analytical observers) ผู้ล้มเลิกกลางคัน (teacher dropouts) ผู้เชี่ยวชาญ (professional) และผู้ไม่แน่วแน่กับงาน (unfocused worker) โดย Glickman ระบุว่า ผู้นิเทศควรเลือกใช้แนวทางของการนิเทศแบบคลินิก 4 แบบให้เหมาะสมกับระดับขั้นพัฒนาการของครู อย่างไรก็ตาม Glatthorn ได้โต้แย้งประเด็นนี้ไว้ 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก การแบ่งประเภทครูลักษณะนี้ไม่เหมาะสม เนื่องจาก การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้ใหญ่มีความซับซ้อน จึงไม่สามารถระบุหรือจำแนกได้ว่าครูแต่ละคนจะถูกจัดอยู่ในประเภทใดจาก 4 ประเภทนี้ และประเด็นที่สอง ด้วยตารางการทำงานของผู้นิเทศที่ค่อนข้างยุ่ง จึงเป็นไปได้ยากที่ผู้นิเทศจะจัดสรรทั้งเวลาและแรงกายสำหรับการนิเทศและประเมินผลครูแต่ละคน

รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการของ Glatthorn เป็นรูปแบบการนิเทศที่ครูสามารถเลือกแนวทางการนิเทศการสอนที่ตนต้องการได้ และผู้นิเทศสามารถมุ่งสนใจแก้ไขในประเด็นที่เป็นจุดสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision) เป็นการดำเนินงานนิเทศการสอนที่มีกระบวนการเข้มข้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยครูและผู้นิเทศประชุมร่วมกันเกี่ยวกับการวางแผนการสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนแก่ครู การนิเทศแบบคลินิกนี้เป็นการนิเทศที่มีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนชัดเจน ผู้นิเทศควรเป็นผู้บริหารหรือผู้นิเทศที่ได้รับการอบรมทักษะเฉพาะทาง อีกทั้งการนิเทศแบบคลินิกจำเป็นสำหรับครูจบใหม่ที่ต้องการการพัฒนาทักษะพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน หรือครูที่มีประสบการณ์ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือในประเด็นที่ยากโดยเฉพาะ

2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative professional development) คือ กระบวนการพัฒนาตนเองที่ดำเนินการโดยกลุ่มครูเล็ก ๆ ที่ตกลงจะทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนการเข้าสังเกตการสอน ให้ข้อมูลย้อนกลับ และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาชีพเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการแก้ไข ขั้นตอนและความเข้มข้นของการนิเทศรูปแบบนี้จะมีความเป็นทางการน้อยกว่าการนิเทศแบบคลินิก เนื่องจากครูไม่ได้ผ่านการอบรมทักษะเฉพาะทางการนิเทศ และไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการประชุมที่ใช้เวลานาน การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับครูที่มีประสบการณ์ในการสอน และชอบทำงานร่วมกับเพื่อนครูด้วยกัน

3. การนิเทศแบบพึ่งตนเอง (Self-directed development) คือ กระบวนการที่ครูแต่ละคนจัดทำแผนพัฒนาตนเอง และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างอิสระ โดยผู้บริหารหรือผู้นิเทศสามารถสนับสนุนแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้ การนิเทศรูปแบบนี้เป็นประโยชน์กับครูที่มีประสบการณ์ในการสอน และชอบทำงานคนเดียว

4. การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative monitoring) คือ กระบวนการนิเทศที่ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ ตรวจสอบชั้นเรียนโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ครูจะได้รับประโยชน์หากผู้บริหารเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ลักษณะการนิเทศรูปแบบนี้จะไม่เหมือนการนิเทศรูปแบบอื่น คือ อาจเป็นการนิเทศที่มีการประเมินผลเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

งานวิจัยของนักศึกษาปริญญาเอกที่ Glatthorn ได้เข้าไปมีส่วนร่วมสรุปไว้ว่า การดำเนินงานนิเทศโดยรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อครูมีโอกาสดำเนินการนิเทศได้ครบทั้ง 4 รูปแบบ โดยมีข้อตกลงที่ว่า คำตัดสินของครูใหญ่ถือเป็นที่สุด ซึ่งตัวอย่างแนวทางการเลือกการนิเทศของครูที่เป็นที่นิยมพิจารณาได้ดังนี้ จากจำนวนครู 50 คน สามารถแบ่งการเลือกออกเป็น 1) การนิเทศแบบคลินิก 5 คน 2) การนิเทศแบบร่วมวิชาชีพ 10 คน 3) การนิเทศแบบพึ่งตนเอง 5 คน และ 4) การนิเทศโดยผู้บริหาร 10 คน นอกจากนี้ การวิจัยนี้ยังระบุถึงประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการไว้ว่า เป็นรูปแบบการนิเทศที่ตอบสนองความต้องการของครูแต่ละคนโดยให้เลือกรูปแบบการนิเทศด้วยตนเอง และผู้บริหารหรือผู้นิเทศสามารถใช้เวลาได้เต็มที่เพื่อดำเนินการนิเทศแบบคลินิกให้กับครูที่จำเป็นที่สุด อีกทั้ง การนำรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการไปใช้จะส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ของครูที่มีต่อโรงเรียนจากการได้รับโอกาสเลือกด้วยตนเอง และจากการสื่อสารเชิงกระตุ้นเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

จากรายละเอียดทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการตามแนวคิดของ Glatthorn (1984) ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศแบบพึ่งตนเอง และการนิเทศโดยผู้บริหาร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดแต่ละรูปแบบ ดังนี้

3.1 การนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision)

การนิเทศแบบคลินิก เป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งปรับปรุงการสอนในห้องเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิกตามแนวคิดของ Glatthorn (1984) มีดังต่อไปนี้

3.1.1 ลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบคลินิก

Glatthorn (1984) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะการนิเทศแบบคลินิกไว้ว่า การนิเทศแบบคลินิกเป็นการช่วยพัฒนาครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เริ่มตั้งแต่การออกแบบแผนการสอน สังเกตการสอน วิเคราะห์ข้อมูล และประชุมสะท้อนกลับร่วมกับครู การนิเทศแบบคลินิกประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นการนิเทศเชิงวิทยาศาสตร์ คือ การนิเทศที่ใช้ข้อมูลอ้างอิงตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู โดยเน้นครูเป็นศูนย์กลาง และใช้งานวิจัยเป็นแหล่งอ้างอิง โดยหลักการเชิงวิทยาศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับในการจัดการเรียนการสอนมี 9 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 วินิจฉัย (Diagnosis) พิจารณาและระบุวัตถุประสงค์ทั่วไป รวมทั้งการประเมินผลจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้วย

1.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ (Specific objectives) ระบุวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับบทเรียน

1.3 การคาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipatory set) โดยศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องของกระบวนการ และผลการวิจัย เพื่อคาดการณ์ถึงผลลัพธ์

1.4 การรับรู้วัตถุประสงค์ (Perceived purpose) การนำเสนอวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ บรรยายถึงความสำคัญ และส่วนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้เดิม

1.5 โอกาสในการเรียนรู้ (Learning opportunities) สร้างโอกาสในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ช่วยให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์

1.6 ตัวอย่าง (Modeling) นำเสนอตัวอย่างให้เห็นภาพด้วยการบรรยาย และยกตัวอย่างที่รูปธรรมชัดเจน

1.7 ตรวจสอบความเข้าใจ (Check for understanding) เป็นการประเมินผลนักเรียนซึ่งจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

1.8 การฝึกปฏิบัติตามที่กำหนด (Guided practice) ตรวจสอบการลงมือปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายได้ของนักเรียน

1.9 การฝึกอย่างอิสระ (Independent practice) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระตามทักษะแต่ละคน

2. เป็นการนิเทศเชิงกำกับติดตาม คือ กระบวนการนิเทศติดตามตั้งแต่กระบวนการสอนของครู จนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย เริ่มจากผู้นิเทศและครูประชุมวางแผนเกี่ยวกับการประเมินผล ผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียนโดยสังเกตว่าผู้เรียนบรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ วางแผนกลยุทธ์การสอนสำหรับครูเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3. เป็นการนิเทศเชิงศิลป์ คือ กระบวนการนิเทศที่มีแนวคิดที่ผู้นิเทศมีความเชี่ยวชาญในการสอน และสามารถถ่ายทอดการนิเทศผ่านการใช้ภาษาในการวิเคราะห์ วิพากษ์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน มากกว่าการประเมินเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของครู

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศแบบคลินิกเป็นการนิเทศที่มุ่งช่วยเหลือ ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียนโดยตรง โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างครูและผู้นิเทศ ซึ่งจะมีการวางแผนการดำเนินงานที่มีระบบ และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

3.1.2 กระบวนการนิเทศแบบคลินิก

Glatthorn (1984) ได้เสนอกระบวนการนิเทศแบบคลินิกโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเปิดการประชุม (Opening conference) ถือเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการนิเทศแบบคลินิก เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน ซึ่งจะมุ่งเน้นจุดประสงค์สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การระบุประเด็นปัญหาที่สำคัญและต้องการแก้ไขเร่งด่วน การแลกเปลี่ยนทัศนคติระหว่างครูและผู้นิเทศ และการร่วมกันพัฒนาเงื่อนไขทางการนิเทศ โดยวาระการประชุมควรประกอบด้วยดังนี้

1.1 สร้างบรรยากาศที่ดี ทำความคุ้นเคยระหว่างกัน และอธิบายถึงจุดประสงค์ของการประชุม

1.2 ร่วมกันพิจารณา และระบุปัญหาที่ต้องการปรับปรุงหรือพัฒนา โดยกำหนดระยะเวลาของการถามตอบหรือประเด็นที่จะต้องมีการติดตามการดำเนินงานภายหลังไว้ไม่ควรเกิน 10 นาที แต่ควรให้ความสำคัญกับเวลาในกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับครู ซึ่งจะทำให้ผู้นิเทศเข้าใจถึงความเชื่อและทัศนคติของครูมากขึ้น

1.3 ผู้นิเทศและครูร่วมกันแบ่งปันความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียน วัตถุประสงค์ของโรงเรียน หลักสูตรของโรงเรียนและรายวิชาที่สอน ลักษณะและรูปแบบการสอน การออกแบบแผนการสอน บรรยากาศในห้องเรียน และการจัดการชั้นเรียน ควรระลึกถึงวัตถุประสงค์หลักสำคัญ 2 ประการของการประชุม คือ 1) การสร้างบรรยากาศแบบเปิด มีลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่ และ 2) มุ่งเน้นถึงการช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของครู

1.4 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน ทำการเลือกผู้เข้าสังเกตการสอน กำหนดจำนวนครั้งที่เข้าสังเกตการสอน และตกลงว่าจะดำเนินการแจ้งครูให้ทราบล่วงหน้าหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะถูกรายงานให้กับผู้ประเมินหรือไม่ ควรมีการจัดประชุมก่อนการเข้าสังเกตแต่ละครั้งหรือไม่ รวมทั้งความคาดหวังของผู้นิเทศเป็นอย่างไร ทั้งนี้ การระบุเงื่อนไขการนิเทศจะดำเนินในลักษณะของการชี้แนะมากกว่าการเจรจาต่อรอง เนื่องจากจะต้องดำเนินการตามหลักการที่ระบุไว้ชัดเจน

1.5 ปิดการประชุม โดยผู้นิเทศสรุปประเด็นสำคัญของการเข้าสังเกตการสอน และแสดงถึงการสร้างสัมพันธอันดีกับครูในการนิเทศ

2. การประชุมก่อนเข้าสังเกตการสอน (Pre-observation conference) ขั้นตอนนี้ควรเป็นขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการนิเทศเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันถึงปัญหาที่ต้องการจะแก้ไข ทั้งยังช่วยเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศและครูได้อภิปรายรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการสอน และวิธีการสอนของครู รวมทั้งตารางวันและเวลาเข้าสังเกตการสอน สำหรับการประชุมก่อนเข้าสังเกตการสอน ควรมีวาระการประชุมดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะทั่วไปของชั้นเรียน ผู้สังเกตควรทราบรายละเอียดอะไรบ้างเกี่ยวกับกลุ่มที่จะเข้าสังเกต

2.2 มีนักเรียนที่ประสบปัญหาทางพฤติกรรมการเรียนรู้หรือที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หรือไม่

2.3 ความก้าวหน้าเชิงวิชาการมีอะไรบ้าง และมีแนวทางใดในการปฏิบัติที่จะนำไปสู่เป้าหมาย

2.4 จุดประสงค์เฉพาะทางการเรียนรู้ของชั้นเรียนที่จะสังเกตคืออะไร

2.5 กลยุทธ์ทั่วไปในการดำเนินงานคืออะไร รวมทั้งกำหนดเวลาที่วางแผนในการบรรลุจุดประสงค์แต่ละด้านเป็นอย่างไร

2.6 มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไร

2.7 แผนการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะเป็นอย่างไร

2.8 แผนการดำเนินการสำรวจในกรณีที่กิจกรรมการเรียนรู้ที่วางแผนไว้ไม่บรรลุผลเป็นอย่างไร

2.9 การสังเกตเป็นแบบมีจุดเน้นหรือไม่ หากมีจุดเน้น อะไรคือจุดเน้นของการสังเกต

ทั้งนี้ ผู้นิเทศอาจมุ่งอภิปรายใน 4 ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน คือ วัตถุประสงค์ ระยะเวลา วิธีการสอน และการประเมินผล โดยในแต่ละประเด็นนั้น ผู้นิเทศจะคิดวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการนิเทศว่าควรเป็นไปลักษณะเป็นแบบชี้แนะหรือไม่ชี้แนะอย่างไร ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากปัจจัยที่หลากหลาย ดังนี้

1) ครูแต่ละคนมีความชอบที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ครูบางคนชอบการนิเทศในลักษณะของการชี้แนะมากกว่า หรือครูบางคนชอบการนิเทศในลักษณะแบบไม่ชี้แนะ

2) ครูแต่ละคนมีความจำเป็นในลักษณะการนิเทศที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ครูใหม่ที่ยังมีประสบการณ์น้อยอาจจะได้ประโยชน์จากการนิเทศแบบชี้แนะมากกว่า

3) ผู้นิเทศแต่ละคนมีลักษณะการปฏิสัมพันธ์กับครูในรูปแบบที่ต่างกันออกไป

4) งานวิจัยเพียงหนึ่งงานไม่สามารถนำมาสรุป หรือนำมาสนับสนุนรูปแบบการทำงานด้านอื่นได้

หลังจากนั้น ขั้นตอนต่อไป คือ การเข้าสู่สังเกตการสอนแบบมีจุดเน้นและการสังเกตการสอนแบบไม่มีจุดเน้น ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการสังเกตทั้งสองแบบ มีดังต่อไปนี้

1) เริ่มต้นจากการสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น เพื่อสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สำคัญ โดยการบันทึกเสมือนเป็นกล้องบันทึกภาพแนวกว้างทั้งหมด

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต เพื่อกำหนดถึงสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หรือสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรค และนำมาเป็นข้อมูลเพื่อวางแผนประชุมสะท้อนกลับ และระบุปัญหาคร่าว ๆ ที่ต้องการแก้ไข หรือเสริมจุดแข็งที่ครูสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้

3) จัดประชุมสะท้อนการแก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากสังเกตเพื่อช่วยครูระบุถึงปัญหาและวางแผนการแก้ปัญหา ซึ่งผลที่ได้จากการประชุมสะท้อนกลับนี้จะนำมาเป็นข้อมูลวิเคราะห์วางแผนและกำหนดแนวทางการแก้ไขในประเด็นที่เกี่ยวข้องในการสังเกตการสอนครั้งต่อไป

4) หลังจากนั้น ผู้นิเทศเข้าสู่สังเกตการสอนแบบมีจุดเน้นตามแผนที่วางไว้ โดยเก็บเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ระบุไว้ตอนต้น

5) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเข้าสู่สังเกตการสอนแบบมีจุดเน้น เพื่อวางแผนในการประชุมเพื่อแก้ปัญหาครั้งต่อไป

6) ประชุมเพื่อแก้ปัญหาอีกครั้ง เพื่อสรุปผลของการแก้ไข และกำหนดการเข้าสู่สังเกตการสอนครั้งต่อไปว่าจะดำเนินการแบบไม่มีจุดเน้นหรือแบบมีจุดเน้นอย่างไร

ลำดับขั้นตอนระหว่างการสังเกตแบบมีจุดเน้นและไม่มีจุดเน้นนี้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจาก ผลสรุปที่ได้จากการประชุมเพื่อแก้ปัญหาระหว่างครูและผู้นิเทศจะช่วยพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น ครูและผู้นิเทศจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ร่วมกันหาคำตอบเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สิ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อช่วยพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน และประเภท

ของการสังเกตการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อครู ซึ่งรายละเอียดของการสังเกตแต่ละแบบจะกล่าวถึงในกระบวนการต่อไป

3. การสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น (Unfocused observation) ผู้สังเกตอาจจะมีการที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะวิธีการที่ครูเข้าห้องเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน และการเริ่มต้นเข้าสู่บทเรียนของครู ผู้สังเกตควรจดบันทึกว่าสังเกตเห็นอะไรบ้าง โดยใช้การบันทึกคำพูดจากสิ่งที่เกิดขึ้น สังเกตจากพฤติกรรมของครู และการตอบคำถามของนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญบางท่านแนะนำให้สังเกตในประเด็นคำถามต่อไปนี้

3.1 การตั้งมาตรฐานของนักเรียนสมเหตุสมผลหรือไม่

3.2 การตั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเชื่อมโยงแนวคิดการเรียนรู้ใหม่เข้ากับแนวคิดการเรียนรู้เก่า และสิ่งกระตุ้นการเรียนรู้ว่าเป็นอย่างไร

3.3 มีการวัดผลก่อนการเรียนรู้หรือไม่

3.4 มีการเตรียมข้อมูล รูปแบบการสอน และสำรวจความเข้าใจต่อการเรียนรู้หรือไม่

3.5 มีการเตรียมแนวทางการฝึกฝนการเรียนรู้หรือไม่

3.6 มีการช่วยนักเรียนให้มุ่งสู่ความสำเร็จที่คาดหวังหรือไม่

3.7 เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ลงมือฝึกฝนการเรียนรู้หรือไม่

4. การสังเกตแบบมีจุดเน้น (Focused observation) เป็นขั้นตอนหลังจากการสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น โดยผู้สังเกตและครูตกลงร่วมกันถึงประเด็นที่ต้องการสังเกตเพิ่มเติม ซึ่งมี 9 ประเด็น ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของนักเรียน ดังนี้

4.1 การใช้เวลาของครูมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีการจัดการเรื่องเวลาในชั้นเรียนอย่างไร

4.2 ประสิทธิภาพในการอธิบายแนวคิดการเรียนรู้ของครูเป็นอย่างไร ครูนำเสนอภาพรวมในการเชื่อมโยงแนวคิดใหม่กับสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ก่อนหน้านี้หรือไม่ และยกตัวอย่างชัดเจนหรือไม่

4.3 ทักษะการตั้งคำถามของครูมีประสิทธิภาพเพียงใด การใช้คำถามทดสอบเกี่ยวกับความจำและแลคติวิเคราะห์หรือไม่

4.4 ความต่อเนื่องในการสะท้อนคำตอบของนักเรียน มีการให้ข้อเสนอแนะทั้งเชิงบวกและลบหรือไม่

4.5 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งควรมีเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

4.6 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพียงใด มีแผนการจัดกิจกรรมเพียงพอหรือไม่ จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่

4.7 แผนการประเมินผลนักเรียนมีประสิทธิภาพเพียงใด ครูทำการประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นประจำและเพียงพอหรือไม่ นักเรียนได้รับคำติชมเกี่ยวกับผลประเมินหรือไม่

4.8 ปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนเป็นอย่างไร ใครเป็นอาสาสมัคร หรือใครเป็นผู้ถูกเรียก ครูลำดับการพูดคุยกับใครก่อนและหลังเลิกเรียน บรรยากาศในห้องเป็นอย่างไร

4.9 พฤติกรรมการจัดการชั้นเรียนของครูมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ครูมีความชัดเจนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ต้องการในชั้นเรียนหรือไม่ ครูให้นักเรียนทำงานโดยไม่รบกวน การเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่ ครูตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือไม่

ขั้นตอนหลังจากที่ผู้นิเทศและครูร่วมกันกำหนดประเด็นในการเข้าสังเกตแบบมีจุดเน้นแล้ว ผู้นิเทศและครูร่วมกันสร้างแบบสังเกตการสอนสำหรับนำไปใช้ในการสังเกตการสอนแบบมีจุดเน้น โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

- 1) ระบุประเด็นในการเข้าสังเกตการสอนแบบมีจุดเน้น
- 2) ศึกษาเอกสารหรืองานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สอดคล้องกับประเด็นปัญหา
- 3) พิจารณารายละเอียดข้อมูลที่ผู้นิเทศต้องการ เช่น ลำดับเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน หรือการระบุรายชื่อนักเรียนในชั้นเรียนทั้งหมด
- 4) ร่างแบบสังเกตการสอนคร่าว ๆ โดยอาจสอบถามจากครูผู้ที่มีประสบการณ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หรือสอบถามความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไข
- 5) นำแบบสังเกตการสอนไปใช้ และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม
- 6) แบ่งปันกับเพื่อนครูในการนำแบบสังเกตการสอนไปใช้

5. การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน (Observational analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้นิเทศได้จดบันทึกจากการสังเกตการสอนทั้งแบบไม่มีจุดเน้นและมีจุดเน้น อาจเป็นการจดบันทึกอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ รวมทั้งการตั้งคำถามในการวิเคราะห์ข้อมูล หากผู้นิเทศได้ทำการจดบันทึกอย่างละเอียด จะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลค่อนข้างง่าย การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตแบบมีจุดเน้น ควรวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาหรือจุดแข็งสำคัญ เช่น การชื่นชมวิธีการเชื่อมโยงแนวคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ก่อนหน้านี้ และประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อ ไม่มีการสรุปภาพรวมของเนื้อหา หรือการไม่ต่อเนื่องของเนื้อหา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น อาจจำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน รูปแบบเครื่องมือ รวมทั้งวิเคราะห์พฤติกรรมที่ทำให้ผู้เรียนตอบสนองและสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหา

6. การประชุมผลสะท้อนกลับ (Feedback conference) ควรจัดการประชุมหลังการวิเคราะห์ข้อมูลทันที และควรมีระยะเวลาในการประชุมประมาณ 30 นาที เพื่อให้ไม่หวั่นเกินไป หรือนานเกินความจำเป็น ควรจัดการประชุมในพื้นที่ที่ไม่มีสิ่งรบกวน การประชุมอาจเป็นไปแบบทางตรง คือ เป็นการให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางแก้ไข หรือให้คำปรึกษา และการประชุมทางอ้อม คือ การรับฟัง ยกย่อง ชมเชย และให้การสนับสนุน ขั้นตอนที่จะทำให้การประชุมมีประสิทธิภาพสูงสุดมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

6.1 ความรู้สึกเข้าใจ (Discerning feeling) ผู้นิเทศควรช่วยให้ครูมองเห็นถึงสิ่งที่เกิดขึ้น เริ่มจากความรู้สึกเกี่ยวกับบทเรียน ซึ่งจะช่วยให้สะท้อนถึงการรับรู้ของครูได้

6.2 การระลึกถึงปฏิสัมพันธ์ (Recalling interactions) ครูอาจจำได้เพียงบางส่วนในห้องเรียนที่เป็นด้านบวกหรือด้านลบ

6.3 การวิเคราะห์สาเหตุ (Analyzing cause) ผู้นิเทศช่วยครูวิเคราะห์หาสาเหตุของปฏิสัมพันธ์ทั้งที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา

6.4 การระบุแผนดำเนินงาน (Identifying strategies) ผู้นิเทศช่วยครูวางแผนการดำเนินงานเป็นลำดับขั้นตอน

6.5 การสรุปการเรียนรู้ (Generalizing learning) ผู้นิเทศช่วยครูสะท้อนกลับเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้ทั่วไป และช่วยหาแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับการจัดการเรียนการสอนในอนาคต

7. การประชุมเพื่อประเมินระหว่างปฏิบัติการปฏิบัติ (Formative assessment conference) การประเมินรูปแบบนี้ไม่ใช่การให้คะแนนครู แต่เป็นการประเมินถึงสิ่งที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา และที่กำลังจะเกิดในอนาคต วาระการประชุมอาจมีดังต่อไปนี้

7.1 ผู้นิเทศและครูมีรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการนิเทศ มีปัญหาในการสื่อสารหรือไม่ หรือมีสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

7.2 ผู้นิเทศและครูรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ ความถี่ในการประชุม และการสังเกตเพียงพอหรือไม่ ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

7.3 ผู้นิเทศและครูรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพ ครูมีวิธีการอย่างไร และบรรลุผลอย่างไร

7.4 ผู้นิเทศและครูรู้สึกต่อความจำเป็นที่ต้องพัฒนาอย่างไร ทักษะด้านใดที่ยังต้องการปรับปรุง ทรัพยากรมีเพียงพอมากน้อยเพียงใด

7.5 ผู้นิเทศและครูร่วมกันเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

จากข้อมูลข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศแบบคลินิกเป็นการมุ่งเน้นที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสอนในชั้นเรียน ผ่านกระบวนการนิเทศแบบคลินิกประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การเปิดการประชุม 2) การประชุมก่อนเข้าสังเกตการสอน 3) การสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น 4) การสังเกตแบบมีจุดเน้น 5) การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน 6) การประชุมผลสะท้อนกลับ และ 7) การประชุมเพื่อประเมินระหว่างปฏิบัติ

3.1.3 การนำรูปแบบการนิเทศแบบคลินิกไปใช้

Glatthorn (1984) ได้สรุปประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาในการดำเนินงานการนิเทศแบบคลินิกเกี่ยวกับผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศไว้ ดังนี้

1. ใครควรได้รับการนิเทศแบบคลินิก โดยสามารถแบ่งกลุ่มครูที่ควรได้รับการนิเทศแบบคลินิกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ครูที่ยังไม่มีประสบการณ์การสอน หรือครูจบใหม่ ครูกลุ่มนี้ต้องการรับการนิเทศจากผู้นิเทศที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อเริ่มต้นวิชาชีพครูในปีแรก

1.2 ครูที่มีประสบการณ์การสอน แต่เพิ่งเริ่มเข้าสอนในโรงเรียนแบบเฉพาะทาง ซึ่งอาจยังไม่เข้าใจในบริบทของโรงเรียน และต้องการความช่วยเหลือจากผู้นิเทศ

1.3 ครูที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์การสอน แต่เชื่อมั่นในการพัฒนาจากการนิเทศแบบเข้มข้นของผู้นิเทศที่มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งการนิเทศแบบคลินิกถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของการนิเทศ

2. ใครควรเป็นผู้นิเทศในรูปแบบการนิเทศแบบคลินิก ผู้นิเทศควรเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝน และมีความเชี่ยวชาญในการนิเทศ ดังนั้น ผู้บริหารจึงไม่เหมาะสมในการเป็นผู้นิเทศ เนื่องจาก บทบาทของผู้บริหาร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการประเมินการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขนาดเล็กหลายโรงเรียน อาจประสบปัญหาขาดแคลนผู้นิเทศที่มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

2.1 ฝึกอบรมครูประจำชั้นเกี่ยวกับการเป็นผู้นิเทศแบบคลินิก เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศบุคลากรในโรงเรียน

2.2 แต่งตั้งผู้บริหารที่ดูแลเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิกโดยเฉพาะโดยไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินการปฏิบัติงานของครู

2.3 แต่งตั้งผู้นิเทศเป็น 2 ส่วน คือ ผู้นิเทศเชิงบริหารเพื่อการประเมินการปฏิบัติงาน และผู้นิเทศเชิงกำกับดูแลเพื่อช่วยเหลือครูในเรื่องต่าง ๆ

2.4 แลกเปลี่ยนการนิเทศจากครูใหญ่ระหว่างโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อดำเนินการนิเทศแบบคลินิก

2.5 ครูใหญ่รับทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ประเมิน และผู้นิเทศของโรงเรียน

3.2 การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative professional development)

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เป็นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพของตน รายละเอียดเกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพตามแนวคิดของ Glatthorn (1984) มีดังต่อไปนี้

3.2.1 ลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ คือ กระบวนการทำงานของครูเป็นกลุ่มย่อย มีการแลกเปลี่ยนกันเข้าสังเกตการสอน ให้ข้อมูลสะท้อนกลับ และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน อาจมีชื่อเรียกว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer supervision) หรือ การนิเทศจากเพื่อนร่วมงาน (Collegial supervision) ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและครูมีลักษณะค่อนข้างเป็นทางการ และอยู่ในระดับสถานศึกษาประกอบด้วยบุคลากรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. จับคู่ระหว่างเพื่อนครูเพื่อแลกเปลี่ยนกันเข้าสังเกตการสอนอย่างน้อย 2 ครั้ง และมีการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกต
3. เป็นการดำเนินงานระหว่างเพื่อนครู ผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกำกับติดตาม แต่ในขั้นตอนของการสังเกตการสอนและการปรึกษาหารือ จะเป็นการดำเนินงานระหว่างเพื่อนครูเท่านั้น
4. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ไม่มีการประเมินผลเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ใช่กระบวนการที่นำมาใช้ประเมินปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารไม่ควรนำข้อมูลมาเพื่อการประเมินความดีความชอบของครู

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เป็นการกระบวนการดำเนินงานระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน อาจกำหนดเป็นโครงการอย่างกว้าง ๆ เพื่อช่วยเหลือ ปรับปรุงการสอน และเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญงอกงาม ทั้งยังสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน และก่อให้เกิดการบรรยากาศในการทำงานร่วมกันเชิงบวกอีกด้วย

3.2.2 เพื่อนครูกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเปิดโอกาสให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนวิธีการสอน สร้างแรงขับเคลื่อนทางบวก สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และมีความเข้าใจนักเรียนของตนมากขึ้น ทั้งนี้ มีการให้ความหมายของการนิเทศจากเพื่อนครูไว้หลากหลาย มีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อนครูในฐานะเป็นผู้สังเกตและผู้ให้คำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการ กล่าวคือ เพื่อนครูจะเข้าสังเกตการสอนในห้องทั้งแบบมีจุดเน้นและไม่มีจุดเน้น อีกทั้ง เข้าประชุมร่วมให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อสะท้อนผลการสังเกตการสอน

2. เพื่อนครูในฐานะเป็นผู้นิเทศโดยใช้การนิเทศแบบคลินิก กล่าวคือ เพื่อนครูดำเนินการนิเทศตามกระบวนการของการนิเทศแบบคลินิก ทั้งการประชุมปรึกษาหารือระหว่างกัน ลักษณะแบบไม่ชี้หน้า เก็บรวบรวมข้อมูล สังเกตรูปแบบการสอนที่ใช้ และดำเนินการตามแผนของโครงการนิเทศ

3. เพื่อนครูในฐานะเป็นผู้สังเกตการสอนแบบมีจุดเน้น โดยผลการวิจัยระบุว่าครูที่เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศแบบมีจุดเน้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในกระบวนการนิเทศการสอนมากขึ้น

4. เพื่อนครูในฐานะเป็นผู้กำกับการปฏิบัติงานสอน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คณะกรรมการครู โดยการแต่งตั้งกลุ่มครูประมาณ 3-5 คน เพื่อดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานสอนของครูในโรงเรียน ประกอบด้วยหลักการสำคัญดังนี้

4.1 กลุ่มครูผู้รับหน้าที่กำกับติดตามการทำงานของครูสำรวจความต้องการของสมาชิกครูในกลุ่ม

4.2 ดำเนินการช่วยเหลือสมาชิกเกี่ยวกับงานหลักสูตรและการสอน รวมทั้งเข้าสังเกตการสอนอย่างสม่ำเสมอ

4.3 ประชุมสะท้อนกลับเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน

4.4 ตรวจสอบการปฏิบัติงานสอนของครูแต่ละคนและบันทึกประเด็นที่บรรลุผลสำเร็จ

5. เพื่อนครูในฐานะเป็นสมาชิกและผู้สังเกตการสอนของกลุ่ม กล่าวคือ ครูสลับกันเข้าทำการสังเกตการสอนของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มอาจมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ แต่การประชุมสะท้อนกลับควรดำเนินอย่างเป็นระบบและเป็นทางการ

3.2.3 หัวข้ออภิปรายเกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนานาวิชาชีพ

Glatthorn (1984) ได้สรุปประเด็นสนับสนุนเกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนานาวิชาชีพไว้ 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก คือ ครูส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำในฐานะเพื่อนครูด้วยกันมากกว่าการเป็นผู้นิเทศ อีกทั้ง ครูมีแนวโน้มที่จะช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาระหว่างกันมากกว่าที่จะสอบถามจากผู้นิเทศ

ประการที่สอง คือ ครูสามารถให้ความคิดเห็นและประชุมสะท้อนกลับระหว่างกันได้ ง่าย ไม่ซับซ้อน และสามารถทำได้บ่อยครั้ง อีกทั้งยังช่วยเสริมแรงกระตุ้นในการทำงานร่วมกันระหว่าง เพื่อนร่วมวิชาชีพอีกด้วย

ประการสุดท้าย คือ ระบบการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนครูด้วยกันถูกพัฒนามาจาก ธรรมเนียมการปฏิบัติของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ถือเป็นแนวคิดพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การ จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ประเด็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพพระบุนว่า ครู อาจไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในการนิเทศเทียบเท่ากับผู้นิเทศ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างมี ประสิทธิภาพ อีกทั้ง ภาระหน้าที่ในการนิเทศของครูอยู่นอกเหนือสัญญาการจ้างงานในการเป็นครู ทำให้ครูได้รับผลตอบแทนที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ระบบการดำเนินงานการนิเทศจากเพื่อนครูด้วยกัน อาจไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากการสังเกตหรือการประชุมสะท้อนกลับจะไม่สอดคล้องกับ เป้าหมายที่กำหนดไว้

3.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพส่วนใหญ่จะมีลักษณะในเชิง สนับสนุน และนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานนิเทศ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพให้ประสบความสำเร็จ มีรายละเอียดดังนี้

1. ทศนคติของผู้บริหาร ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนในการดำเนินงานของครู ไม่ควรขัดขวาง หรือใช้อำนาจบังคับมากเกินไป
2. ทศนคติของกลุ่มครู ครูควรได้รับข้อมูล และคำปรึกษาอย่างเหมาะสม
3. บริบทของโรงเรียนที่เอื้ออำนวย หากความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้บริหาร เป็นไปในทิศทางบวก จะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานมากกว่าความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกัน
4. ขอบเขตของงานที่มีการดำเนินการมาก่อน โดยสามารถนำผลการดำเนินงานที่ ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้แล้วมาประยุกต์และนำไปใช้ จะส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จมากขึ้น
5. แหล่งข้อมูลที่เพียงพอ แหล่งข้อมูลที่ครูสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ถือเป็นสิ่ง สำคัญในการดำเนินงาน รวมทั้งเวลาในการพัฒนาความรู้ ตารางเวลาสำหรับการเข้าสังเกตการสอน และตารางเวลาสำหรับการประชุมปรึกษาหารือด้วยเช่นกัน

3.2.5 ขั้นตอนแนะนำสำหรับการประชุมวางแผนก่อนเข้าสังเกตการสอน

การประชุมก่อนการเข้าสังเกตการสอนถือเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับการนิเทศ แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยอาจดำเนินการได้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดการประชุมในสถานที่และเวลาที่ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศรู้สึกเป็นกันเองทั้งสองฝ่าย
2. ระยะเวลาในการประชุมไม่ควรนานเกินไป อาจมีการตกลงกันล่วงหน้า โดยเวลาที่เหมาะสมคือ ไม่ควรเกิน 20 นาที
3. ร่วมกันตกลงเกี่ยวกับชั้นเรียนที่ต้องการเข้าสังเกตการสอน โดยครูผู้รับการนิเทศควรให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับห้องเรียนนั้น รวมทั้งเนื้อหาหรือกระบวนการที่ใช้สอนในปัจจุบัน
4. ครูผู้รับการนิเทศควรอธิบายเกี่ยวกับแผนการสอนที่จะสอนสั้น ๆ
5. ครูผู้รับการนิเทศควรระบุถึงประเด็นที่ตนต้องการได้รับการสังเกต ซึ่งจะช่วยให้การนิเทศเกิดประโยชน์มากกว่าหากได้รับการนิเทศที่ตรงจุด

ทั้งนี้ การประชุมวางแผนก่อนเข้าสังเกตการสอนอาจใช้เวลามากกว่าที่กำหนดไว้ กลุ่มครูส่วนใหญ่อาจมีการอภิปรายนอกเหนือจากแผนการสอน มีการตั้งคำถาม หรือมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันเพิ่มเติม

3.2.6 ประเด็นการสังเกตการสอนสำหรับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ครูผู้รับการนิเทศอาจเสนอประเด็นที่ต้องการให้ผู้นิเทศช่วยสังเกตในหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตร ครูสามารถนำเสนอหลักสูตรที่ตนสอนแก่ผู้นิเทศเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความยากง่ายของระดับที่สอน และเนื้อหาที่สอนมีความน่าสนใจหรือไม่ ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงสิ่งที่สอนไม่ใช่วิธีการสอน
2. นักเรียน ครูเสนอให้ผู้นิเทศสังเกตนักเรียนที่ควรต้องใส่ใจเป็นพิเศษ หรือกลุ่มนักเรียนที่ครูรู้สึกว่ามีความปัญหาในการเข้าถึง นักเรียนคนใดที่ไม่สนใจ
3. เทคนิควิธีการสอนโดยทั่วไป ครูเสนอให้ผู้นิเทศสังเกตวิธีการสอนที่เป็นประโยชน์และส่งผลต่อการสอนของตน หรือสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย โดยอาจสังเกตในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 ครูใช้เวลาต่อการทำกิจกรรมการเรียนการสอนมากเกินไป การบริหารจัดการห้องเรียนน้อยเกินไปหรือไม่

3.2 การคาดหวังต่อนักเรียนถูกตั้งไว้สูงและชัดเจนหรือไม่

3.3 มีการชี้แจงนักเรียนถึงความคาดหวังที่นักเรียนควรจะได้รับ และจะได้รับอย่างไร

3.4 มีการระบุถึงความสำคัญของเนื้อหาที่ตนจะสอนหรือไม่

3.5 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และรักษาระดับพฤติกรรมความตั้งใจของนักเรียนในห้องเรียนหรือไม่

- 3.6 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประยุกต์และฝึกใช้ความรู้ที่เรียนในห้องหรือไม่
- 3.7 ให้คำติชมนักเรียนเพื่อส่งเสริมความสำเร็จทางการเรียนบ่อยครั้งหรือไม่
- 3.8 มีการช่วยนักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนหรือไม่
- 3.9 การเปลี่ยนเนื้อหาระหว่างบทเรียนมีความสอดคล้องกันหรือไม่
- 3.10 มีการรักษาบรรยากาศในห้องเรียนให้มีทิศทางเชิงบวก เอื้อต่อการเรียนรู้หรือไม่

4. เทคนิควิธีการสอนเฉพาะ ในบางวิชาต้องอาศัยเทคนิคการสอนเฉพาะทาง เช่น เทคนิคการเขียน ครูควรมีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะแนวทางการเขียน ผู้นิเทศอาจสังเกตเทคนิคการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อรายวิชาหรือต่อระดับชั้นนั้น

3.2.7 ข้อเสนอแนะสำหรับประชุมสะท้อนกลับของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศประชุมสะท้อนกลับร่วมกันหลังการเข้าสังเกตการสอน โดยแนวทางการจัดประชุมอาจมีดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศการจัดการประชุมถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึง ผู้นิเทศไม่ควรทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินหรือผู้ตัดสิน เพราะผู้นิเทศถือเป็นเพื่อนร่วมงานที่ช่วยสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับเพื่อนครู สามารถทำได้โดยให้ครูผู้รับการนิเทศเป็นผู้เปิดการประชุม ตั้งคำถาม และนำการประชุม
2. ลักษณะการตั้งคำถามสำหรับถามครูผู้นิเทศ หากเป็นคำถามที่ไม่เจาะจง โดยทั่วไป ตัวอย่างคำถาม เช่น การถามถึงสิ่งที่ควรแก้ไข หรือสิ่งที่ประเด็นน่าสนใจ หากคำถามเป็นลักษณะที่เฉพาะเจาะจง ตัวอย่างคำถาม เช่น การถามถึงลักษณะการตอบคำถามของนักเรียน
3. ครูผู้นิเทศควรเป็นผู้เปิดกว้าง ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สามารถให้คำชมแต่สิ่งสำคัญที่ควรคำนึง คือ การนิเทศเพื่อสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นและสาเหตุที่เกิด
4. การประชุมควรใช้เวลาประมาณ 20 นาที และควรจัดหลังการเข้าสังเกตการสอนทันที

3.2.8 กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

Glatthorn (1984) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศแบบร่วมวิชาชีพโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการดูแลโครงการดำเนินการติดต่อครูผู้สนใจเข้าร่วมโครงการเป็นรายบุคคล ซึ่งควรเป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนมาก่อน

2. ดำเนินการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครูผู้ร่วมโครงการ เพื่อแจ้งรายละเอียดการปฏิบัติงาน และกำหนดขอบเขตของโครงการว่าหมายรวมถึงการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตร การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การอบรมภายใน หรือการเปลี่ยนตารางสอนหรือไม่อย่างไร

3. ดำเนินการจัดกลุ่มครู จำนวนที่เหมาะสมคือ 2-3 คนต่อกลุ่ม โดยครูเสนอรายชื่อเพื่อนที่ตนต้องการทำงานร่วมด้วย ควรคำนึงถึงประสบการณ์ในการสอน และระดับชั้นที่สอนให้มีความเหมาะสม

4. จัดตารางการเข้าสังเกตการสอนของครูในกลุ่มย่อย ควรให้มีการเข้าสังเกตการสอนในห้องเรียนอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง และการประชุมนอกตารางสอนอีกอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง

5. หากโครงการสามารถดำเนินการจัดตั้งได้ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นในการดำเนินงาน ประกอบด้วยทักษะสำคัญ ดังนี้

5.1 ทักษะการสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น

5.2 ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น

5.3 ทักษะการประชุมกลุ่มหลังการสังเกตแบบไม่มีจุดเน้น

5.4 ทักษะการสังเกตแบบมีจุดเน้น

5.5 ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตแบบมีจุดเน้น

5.6 ทักษะการประชุมกลุ่มหลังการสังเกตแบบมีจุดเน้น

อย่างไรก็ตามหากเวลามีจำกัด ทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่ควรจัดการอบรม คือ ทักษะการสังเกต ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะการประชุมสื่อสาร

6. เมื่อจบการปฐมนิเทศและฝึกอบรมแล้ว ครูดำเนินโครงการตามแผนที่วางไว้ เริ่มจากการสังเกตการสอน การวิเคราะห์ การประชุมสะท้อนกลับ และจัดทำรายงานสรุปกระบวนการดำเนินโครงการเพื่อเสนอแก่ผู้บริหารให้ทราบเกี่ยวกับความก้าวหน้าของโครงการ ปัญหาที่พบ และวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศแบบร่วมวิชาชีพ คือ กระบวนการที่ดำเนินการนิเทศระหว่างเพื่อนครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน มีการกำหนดแผนงานหรือโครงการ เข้าร่วมการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และประชุมสะท้อนความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ทั้งยังเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมวิชาชีพอีกด้วย

3.3 การนิเทศแบบพึ่งตนเอง (Self-directed development)

การนิเทศแบบพึ่งตนเอง เป็นกระบวนการที่ครูสามารถเลือกพัฒนาวิชาชีพของตนเองได้อย่างอิสระ และดำเนินการนิเทศเป็นรายบุคคล รายละเอียดเกี่ยวกับการนิเทศแบบพึ่งตนเองตามแนวคิดของ Glatthorn (1984) มีดังต่อไปนี้

3.3.1 ลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบพึ่งตนเอง

Glatthorn (1984) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศแบบพึ่งตนเองไว้ ดังนี้

1. ครูทำงานอย่างอิสระเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเอง โดยไม่มีการชี้แนะจากบุคคลอื่น และไม่มีการทำงานร่วมกับสมาชิกอื่นในองค์กร

2. ครูเป็นผู้วางแผน และตั้งเป้าหมายการพัฒนาทางวิชาชีพของตน โดยประเมินจากความต้องการของตนเอง และไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร แต่ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า ความเจริญทางวิชาชีพทุกด้านมีส่วนสนับสนุนเป้าหมายขององค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. ครูสามารถเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อมุ่งพัฒนาวิชาชีพของตน โดยอาจตัดสินใจเลือกแหล่งทรัพยากรหรือวิธีการที่เหมาะสมกับประสบการณ์และการพัฒนา เช่น

3.1 การบันทึกการสอนของครู

3.2 การใช้บริการข้อมูลสารสนเทศผ่านระบบคอมพิวเตอร์

3.3 การเข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทหรือปริญญาเอก

3.4 การเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.5 การช่วยเหลือและสนับสนุนจากผู้บริหารหรือผู้นิเทศทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3.6 การเยี่ยมชมโรงเรียน

4. การนิเทศแบบพึ่งตนเองไม่ควรนำไปเกี่ยวข้องกับการประเมินของครู การดำเนินโครงการแยกส่วนชัดเจนกับการประเมินการทำงานของครู

5. การนิเทศแบบพึ่งตนเองจะประกอบด้วยเรื่องสำคัญที่ครูตัดสินใจเลือกในการพัฒนาตนเอง โดยครูจะต้องตระหนัก และเข้าใจในวิธีการปฏิบัติ การประเมินผลตนเองอย่างเป็นระบบ การประเมินผลผู้เรียน และการวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนของตนเอง

สรุปได้ว่า การนิเทศแบบพึ่งตนเอง คือ การนิเทศที่ครูสามารถกำหนดเป้าหมายเลือกประเด็นและเครื่องมือในการนิเทศที่ตนต้องการได้อย่างอิสระ ซึ่งผู้บริหารอาจประชุมร่วมกันกับครูเพื่อทำความเข้าใจถึงแผนการดำเนินงาน ให้การสนับสนุน และจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่

เอื้อต่อการดำเนินงานของครู แต่ไม่ควรเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของครูที่ตั้งไว้ และผลการปฏิบัติงานไม่ควรถูกนำมาประเมินความดีความชอบของครูเช่นกัน

3.3.2 ระบบการประเมินตนเอง และการวิเคราะห์ตนเองจากวิดีโอบันทึกการสอน

Glatthorn (1984) ระบุว่ากรณีศึกษาแบบพึ่งตนเองเป็นรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างอิสระ และมีลักษณะใกล้เคียงกับระบบการประเมินตนเอง และการวิเคราะห์ตนเองจากวิดีโอบันทึกการสอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.2.1 ระบบการประเมินตนเอง (Self-appraisal system)

ในกระบวนการพัฒนาตนเองของครูจะใช้ระบบการประเมินที่แตกต่างกับระบบการประเมินแบบปกติ แต่จะมีความใกล้เคียงกับระบบการประเมินตนเองโดยมีกระบวนการดังนี้

1. ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนในแต่ละปี ซึ่งควรแลกเปลี่ยนและเปิดเผยกับผู้นิเทศและครูในโรงเรียนด้วย
2. บุคลากรในโรงเรียนแต่ละคนดำเนินโครงการและตั้งเป้าหมายการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน
3. บุคลากรในโรงเรียนแต่ละคนตั้งเงื่อนไขของการดำเนินงานของตนเอง โดยกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน แหล่งข้อมูลที่เป็น และแนวทางการประเมินโครงการ
4. บุคลากรในโรงเรียนแต่ละคนนำเสนอโครงการแก่ผู้บริหารเพื่อพิจารณา และแก้ไขตามความเหมาะสม
5. มีการดำเนินการกำกับติดตามจากผู้บริหารเป็นระยะ ๆ
6. ประชุมสรุปผลการดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นโครงการ โดยประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งกำหนดแผนการดำเนินงานในลำดับต่อไป

3.3.2.2 การวิเคราะห์ตนเองจากวิดีโอบันทึกการสอน (Self-analysis of videotaped instruction)

การวิเคราะห์ตนเองจากการบันทึกวิดีโอการสอนในชั้นเรียนถือเป็นอีกหนึ่งวิธีที่สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาวิชาชีพแบบพึ่งตนเอง โดยควรมีการดำเนินการประมาณ 4-5 ครั้งต่อปี ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ครูทดลองฝึกการบันทึกวิดีโอกับเพื่อนครูด้วยกันเพื่อสร้างความคุ้นเคย

2. ครูเลือกชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับดำเนินการบันทึกวิดีโอการสอน
3. หลังการบันทึกเทป ครูดำเนินการสังเกตการสอนของตนจากวิดีโอที่บันทึก โดยควรแบ่งการสังเกตออกเป็น 2 รอบ คือ รอบแรก ปิดเสียงจากวิดีโอแสดงเพียงภาพการบันทึก เพื่อมุ่งเน้นการสังเกตจากท่าทางภาษากายที่แสดงออก และรอบสอง ปิดภาพจากวิดีโอแสดงเพียงเสียงของครู เพื่อมุ่งเน้นสังเกตการใช้ภาษาพูด
4. หลังการสังเกตการสอนจากบันทึกวิดีโอ ครูระบุสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข อาจจะเป็นภาษากาย ภาษาพูด หรือจากทั้งสองประเด็นที่สังเกต
5. หลังจากวิเคราะห์การสอนจากวิดีโอบันทึกการสอนเสร็จสิ้น ครูเข้าประชุมกับผู้นิเทศหรือผู้บริหารเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์

3.3.3 หัวข้ออภิปรายเกี่ยวกับการนิเทศแบบพึ่งตนเอง

Glatthorn (1984) สรุปประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับการนิเทศแบบพึ่งตนเองแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น คือ

1. ความต้องการที่แตกต่างของครูแต่ละบุคคล กล่าวคือ ครูแต่ละคนมีความต้องการ ระดับการตอบสนอง และระดับขั้นของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เช่น ครูบางคนต้องการการเรียนรู้เริ่มจากระดับขั้นพื้นฐาน หรือครูบางคนระดับการเรียนรู้อยู่ในขั้นสูงซึ่งมีความต้องการการเรียนรู้ในระดับที่ท้าทายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้อโต้แย้งในประเด็นนี้ระบุว่า การพัฒนาตนเองของครูบางครั้งต้องอาศัยการทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูควรมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อนครูด้วยกันในการปฏิบัติงานสอนเช่นกัน
2. หลักทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ กล่าวคือ ครูในฐานะเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่งต้องการการพัฒนาตนเองที่เห็นผลชัดเจน และครูแต่ละคนมีความแตกต่างทางอายุ การเรียนรู้ ดังนั้นครูควรสามารถเลือกการเรียนรู้ของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ข้อโต้แย้งในประเด็นนี้ระบุว่า การเรียนรู้ของครูจะสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อมีการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ครูควรมีผู้นิเทศคอยให้คำแนะนำ และสนับสนุนในการพัฒนาทางวิชาชีพ
3. การพัฒนาแบบพึ่งตนเองเป็นหลักการพื้นฐานของการส่งเสริมวิชาชีพของครู ครูถือเป็นอาชีพขั้นสูงที่สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ข้อโต้แย้งในประเด็นนี้ระบุว่า ครูบางคนอาจไม่สามารถทำงานอย่างอิสระได้ และขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินตนเองอย่างถูกต้อง

3.3.4 กระบวนการของการนิเทศแบบพึ่งตนเอง

Glatthorn (1984) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศแบบพึ่งตนเอง ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดูแลโครงการประชุมร่วมกับครูที่มีความสนใจในการดำเนินโครงการพัฒนาตนเอง เพื่อกำหนดเป้าหมาย และให้รายละเอียดเกี่ยวกับการค้นคว้าข้อมูล โดยในการประชุมครั้งแรก ควรมีวาระการประชุมดังนี้

1.1 กำหนดประเด็นที่ครูสนใจในการพัฒนาตนเอง

1.2 ตรวจสอบแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลสำหรับครูในการดำเนินโครงการ ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญที่ครูควรทราบ โดยแหล่งข้อมูล เช่น การตั้งถ่ายวิดีโอเพื่อสังเกตการสอนตัวเอง แบบสะท้อนการสอนจากนักเรียน หนังสือ คำแนะนำจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ คำแนะนำจากผู้บริหาร หรือผู้ช่วยผู้บริหาร หรือ การสังเกตการสอนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

1.3 การประเมินโครงการจะเป็นรูปแบบใด การนิเทศแบบพึ่งตนเองไม่ใช่การประเมินการปฏิบัติงาน แต่ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2. ครูกำหนดแผนการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยสามารถกำหนดเป้าหมาย 1-2 เป้าหมาย เช่น ต้องการเรียนรู้และพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หรือการพัฒนากระบวนการตั้งคำถามและตอบคำถามนักเรียนของครู

3. ครูนำแผนการดำเนินงานที่ตั้งไว้เสนอแก่ผู้บริหาร เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำความเข้าใจให้ตรงกัน โดยมุ่งหวังในการกำหนดประเด็น และจุดประสงค์ของโครงการที่ชัดเจน

4. ครูปฏิบัติงานตามโครงการที่ตนตั้งไว้ อาจมีการประชุมร่วมกับผู้บริหารเพื่อรายงานความก้าวหน้า หรือแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน โดยผู้บริหารมีบทบาทเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่ครูเท่านั้น

5. หลังจบโครงการ ผู้บริหารและครูประชุมร่วมกันอีกครั้ง เพื่อทบทวนผลการปฏิบัติงานในภาพรวมว่าประสบความสำเร็จหรือพบอุปสรรคในเรื่องใด ผู้บริหารมีบทบาทในการเป็นผู้รับฟัง และให้คำแนะนำ โดยไม่ควรนำผลการปฏิบัติงานมารวมกับการประเมินความดีความชอบของครู

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศแบบพึ่งตนเองเป็นกระบวนการที่ครูได้นิเทศตนเองอย่างเป็นอิสระ โดยเริ่มจากความต้องการของตนเองที่จะแก้ไขหรือปรับปรุงการสอน มีการกำหนดการแผนงานหรือโครงการ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม นำเสนอแก่ผู้บริหาร ซึ่งเหมาะแก่ครูที่ต้องการทำงานเพียงลำพัง หรือมีปัญหาในเรื่องของตารางการทำงาน

3.4 การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative monitoring)

การนิเทศโดยผู้บริหาร เป็นกระบวนการดำเนินการนิเทศโดยผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการผ่านการตรวจเยี่ยมชั้นเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับการนิเทศโดยผู้บริหารตามแนวคิดของ Glatthorn (1984) มีดังต่อไปนี้

3.4.1 ลักษณะสำคัญของการนิเทศโดยผู้บริหาร

Glatthorn (1984) มีแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการนิเทศโดยผู้บริหารไว้ ดังนี้

1. การนิเทศโดยผู้บริหารควรมีลักษณะการนิเทศแบบเปิด กล่าวคือ ผู้บริหารควรเปิดเผยในการปรึกษาหารือกับครูในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการสังเกตการสอน โดยอาจพิจารณาในหัวข้อดังนี้

1.1 ใครเป็นผู้ตรวจเยี่ยม ผู้ตรวจเยี่ยมควรเป็นผู้บริหารโรงเรียนไม่ใช่ผู้นิเทศ เนื่องจากการนิเทศโดยผู้บริหารจะมุ่งเน้นในส่วนที่ช่วยพัฒนาการสอนของครูเป็นหลัก

1.2 ครูคาดหวังพฤติกรรมในการเข้าตรวจเยี่ยมชั้นเรียนของผู้บริหารอย่างไร โดยผู้บริหารควรประชุมตกลงร่วมกับครูให้ชัดเจนว่า ต้องการให้ครูดำเนินการสอนไปตามปกติ ไม่ต้องสนใจการตรวจเยี่ยม หรือผู้บริหารอาจมีการพูดคุยสั้น ๆ กับนักเรียน

1.3 ข้อมูลย้อนกลับจะมีลักษณะเป็นแบบใด โดยผู้บริหารควรให้ข้อมูลสะท้อนกลับในเชิงบวก และไม่ควรให้ข้อมูลย้อนกลับในเชิงการตัดสินใจแก่ครู

1.4 ลักษณะการจดบรรทุกการสังเกตเป็นแบบใด ผู้บริหารควรมีการบันทึกสั้น ๆ ในการตรวจเยี่ยมแต่ละครั้ง และครูสามารถตรวจดูบันทึกได้หากมีความสงสัยหรือกังวล

1.5 ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศจะนำมาพิจารณาความดีความชอบหรือไม่ เนื่องจากข้อมูลการสังเกตการสอนเป็นประเด็นที่อ่อนไหว ควรมีการอธิบายอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับข้อมูลการตรวจเยี่ยม และทำความเข้าใจว่าข้อมูลที่ได้จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินความดีความชอบ

2. การนิเทศโดยผู้บริหารควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูที่เข้าร่วมโครงการนิเทศเพื่อกำหนดวัน เวลาในการประชุมและการสังเกตการสอน หรือการปฏิบัติการสอนล่วงหน้า โดยตารางเวลาผู้บริหารอาจกำหนดได้ดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดตารางเข้าสังเกตการสอนในช่วงเช้า ตั้งแต่เริ่มชั้นเรียน ช่วงพัก หรือหลังเลิกเรียน

2.2 กำหนดตารางเข้าสังเกตการสอนแบ่งตามระดับชั้น เช่น ในหนึ่งสัปดาห์จะทำการสังเกตชั้นเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกห้อง เป็นต้น

2.3 กำหนดตารางเข้าสังเกตการสอนแบ่งตามรายวิชา เช่น ในหนึ่งสัปดาห์ จะทำการสังเกตการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ทุกชั้น เป็นต้น

2.4 กำหนดตารางการเข้าสังเกตการสอนแบบเปรียบเทียบระดับนักเรียน เช่น เข้าสังเกตการสอนในห้องเรียนภาษาอังกฤษระดับเก่งพิเศษ และเข้าสังเกตการสอนในห้องเรียน ภาษาอังกฤษในระดับที่รองลงมา เป็นต้น

3. การนิเทศโดยผู้บริหารควรเป็นการพัฒนาการสอนของครูเฉพาะเรื่อง โดย มุ่งสังเกตในเรื่องที่ครูสนใจมากที่สุด หรือเรื่องที่เป็นประเด็นปัญหา อาจไม่ต้องเข้าสังเกตการสอน บ่อยครั้ง แต่ผู้บริหารหรือผู้ที่ทำหน้าที่นี้ควรคำนึงถึงเรื่องดังกล่าวที่สำคัญด้วย

3.1 ผู้บริหารควรทราบว่าครูกำลังพยายามทดลองหรือใช้รูปแบบการสอน วิธีใด ต้องการพัฒนาในเรื่องใด และมีผู้ใดบ้างในการร่วมโครงการ

3.2 ผู้บริหารควรทราบจำนวนนักเรียนในห้องเรียน นักเรียนกลุ่มใดที่สนใจ เรียนหรือกลุ่มใดไม่สนใจเรียน รวมถึงพฤติกรรมการใฝ่ใจนักเรียนของครู

3.4 ผู้บริหารควรทราบประเด็น หรือเรื่องที่เป็นตัวบ่งชี้ผลการเรียนรู้ ตาม วัตถุประสงค์ของการเรียนในคาบที่เข้าสังเกตการสอน ครูมีการตอบสนองการสะท้อนกลับการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างเรียนอย่างไร

3.5 ผู้บริหารต้องสังเกต บันทึกข้อมูลการสังเกตที่สำคัญ และให้คำแนะนำ ที่ชัดเจน

4. การนิเทศโดยผู้บริหารจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้ มาใช้ใน 2 มิติ กล่าวคือ มิติแรก ผู้บริหารนำข้อมูลจากการสังเกตมาประชุมย้อนกลับแก่ครู และมิติ ที่สอง คือ ผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และปรับปรุงบรรยากาศ ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตรวจตราโรงเรียนได้แต่ละวัน ใน ประเด็น ต่อไปนี้

4.1 เวลาใดของวันที่นักเรียนจะตั้งใจเรียนหรือไม่ตั้งใจในห้องเรียนมาก ที่สุด

4.2 ลักษณะสถานที่แบบใดที่รับกวนการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด

4.3 การสอนแบบเน้นครูเป็นศูนย์กลางมีมากน้อยเพียงใดในแต่ละชั้นเรียน หรือแต่ละวิชา

4.4 การสอนแบบเน้นครูเป็นศูนย์กลางนั้นมีมากเกินไป ไม่เหมาะสม หรือ ดำเนินการอย่างไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่

4.5 ครูให้ความสำคัญ หรือเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอยู่ ในระดับใด

4.6 ครูมีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายมากนักน้อย เพียงใด

จากข้อมูลข้างต้น พอสรุปเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการนิเทศโดยผู้บริหารได้ว่าเป็นการนิเทศจากผู้บริหารเพื่อพัฒนาการสอนครู โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นตลอดการดำเนินงาน ประเด็นการสังเกตจะเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และไม่ควรรนำผลการสังเกตการสอนมาประเมินความดีความชอบของครู

3.4.2 กระบวนการของการนิเทศโดยผู้บริหาร

Glatthorn (1984) ได้เสนอกระบวนการนิเทศโดยผู้บริหารไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. โรงเรียนเลือกคณะผู้รับผิดชอบดูแลโครงการการนิเทศ ซึ่งควรได้รับเลือกจากครูภายในโรงเรียน หลังจากนั้นคณะผู้รับผิดชอบร่วมกันกำหนดลักษณะการนิเทศว่า ควรเป็นนิเทศสำหรับครูทุกคนในโรงเรียน หรือครูสามารถเลือกที่จะเข้าร่วมได้ตามความสมัครใจ
2. ประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายกับครูที่เข้าร่วมการนิเทศเกี่ยวกับเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการพัฒนา อีกทั้ง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม การตรวจเยี่ยมลักษณะการให้ข้อมูลย้อนกลับ การเก็บบันทึกการสังเกต และกำหนดตารางการตรวจเยี่ยมส่วนตัวของผู้บริหาร โดยไม่ต้องแจ้งให้ครูทราบล่วงหน้า
3. ดำเนินการตรวจเยี่ยมชั้นเรียน ในการเข้าสังเกตควรมีระยะเวลาประมาณ 5-10 นาที ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมในการสังเกตชั้นเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลคร่าว ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น หลังจากนั้น ผู้บริหารส่งสัญญาณในการสิ้นสุดการตรวจเยี่ยม และมอบบันทึกการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนให้แก่ครูก่อนออกจากห้องเรียน อาจใช้กระดาษ 4 x 6 นิ้ว สำหรับการจดบันทึกรายละเอียดทั่วไป เช่น วันและเวลาที่เข้าสังเกตการสอน ครูผู้สอน ลักษณะห้องเรียนเป็นอย่างไร และรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นการเรียนรู้ และลักษณะการสอนของครู
4. ให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนแก่ครู โดยจะต้องดำเนินการส่วนตัว และควรเป็นการประชุมแบบเผชิญหน้า อาจเป็นในช่วงเวลาพักกลางวัน หรือหลังเลิกเรียน โดยผู้บริหารควรให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ครูเชิงบวก และหากพบปัญหา ควรมีเพียง 1 ประเด็นคำถามหรือข้อสงสัย

จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการสอนโดยผู้บริหาร เป็นกระบวนการนิเทศที่ผู้บริหารจะทำการเข้าสังเกตการสอนของครูในห้องเรียน โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และใช้ระยะเวลาไม่นาน มีการใช้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ครูในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูนำไปเป็นแนวทางพัฒนาการสอนของตน

จากแนวคิดทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ เป็นรูปแบบการนิเทศที่เปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศได้เลือกการนิเทศที่เหมาะสมกับความต้องการของตน และครูผู้นิเทศสามารถเลือกใช้เทคนิคการนิเทศที่หลากหลายภายใต้ขอบเขตที่กำหนด ซึ่งจะสามารถมุ่งเน้นการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง มากกว่าการใช้รูปแบบการนิเทศแบบเดียวกันทั้งหมด นำไปสู่การพัฒนาทางวิชาชีพของครู และการพัฒนาทางการเรียนของผู้เรียนในที่สุด

3.5 การนำรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการไปใช้

รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเป็นรูปแบบการนิเทศที่เปิดโอกาสให้ครูได้เลือกการนิเทศที่ตนต้องการ อีกทั้ง โรงเรียนยังสามารถเลือกดำเนินงานนิเทศการสอนที่หลากหลายได้อีกด้วย ซึ่งควรมีกระบวนการดำเนินงานนิเทศอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5.1 การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

ทีมผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มสาระควรประชุมร่วมกันหลังจากศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับข้อมูลที่จำเป็น โดยควรจัดการประชุมก่อนเปิดปีการศึกษาเพื่อเอื้อต่อการจัดการตารางเวลา และจัดสรรงบประมาณ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานอาจพิจารณาถึงข้อคำถามดังต่อไปนี้

1. หากโครงการนิเทศมีการดำเนินงานภายในเขตพื้นที่ โรงเรียนใดที่จะเข้าร่วมบ้าง
2. ใครคือผู้รับผิดชอบหลักสำหรับดูแลโครงการนิเทศที่จัดตั้งขึ้น
3. สมาคมครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด หากเข้ามามีส่วนร่วม จะส่งผลต่อการดำเนินโครงการนิเทศในลักษณะใด
4. แหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการนิเทศสามารถหาได้จากที่ใด งบประมาณมีเท่าใด และได้รับการสนับสนุนจากแหล่งใด
5. มีข้อจำกัดในการดำเนินงานหรือไม่ นโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาหรือโรงเรียนส่งผลต่อการจำกัดจำนวนในการเข้าร่วมของครูหรือไม่

3.5.2 ข้อมูลและการให้ข้อมูล

โรงเรียนที่ดำเนินโครงการนิเทศจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู โดยจำนวนที่เหมาะสมคือ 5-6 คน ขอบเขตงานที่รับผิดชอบ คือ การวางแผนงาน การนำไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งสมาชิกในคณะผู้รับผิดชอบแต่ละคนควร

ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาแผนการดำเนินโครงการ รวมทั้งจัดตารางการปฏิบัติงานของโครงการนิเทศ

คณะผู้รับผิดชอบควรจัดเตรียมข้อมูล และให้ข้อมูลแก่ครูในโรงเรียน โดยหัวหน้าคณะทำงานจะเป็นผู้รับผิดชอบในการแนะนำสมาชิก อธิบายขอบเขตหน้าที่การปฏิบัติงาน กล่าวถึงที่มาและความสำคัญของการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ ชี้แจงเป้าหมายของโครงการ และแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรก อีกทั้ง ควรเตรียมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนที่ครูสามารถเลือกเข้าร่วมได้ในโรงเรียน รวมทั้งวิธีการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ควรกล่าวถึงประเด็นข้อจำกัด 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง คือ ครูทุกคนต้องได้รับการนิเทศการสอน และประเด็นที่สอง คือ การตัดสินใจของครูใหญ่ถือเป็นที่สุด ครูใหญ่จะตัดสินใจว่าครูคนใดบ้างที่ควรได้รับการนิเทศแบบคลินิก

3.5.3 การวางแผนโครงการการนิเทศ

คณะผู้รับผิดชอบประชุมร่วมกับครูเป็นกลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ครูได้ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แต่ขั้นตอนการวางแผนนี้ ไม่ใช่ขั้นตอนของการตัดสินใจ หัวหน้าคณะผู้รับผิดชอบจะชี้แจงขั้นตอนการตัดสินใจในลำดับต่อไป โดยคณะผู้รับผิดชอบอาจใช้เวลาสองถึงสามสัปดาห์ในการทำความเข้าใจเชิงลึกกับครูเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ ซึ่งการประชุมอาจจัดในลักษณะตามระดับชั้นหรือตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อตอบคำถาม ข้อสงสัย รับฟังคำแนะนำ และข้อคิดเห็นของครูที่มีต่อโครงการนิเทศ ขั้นตอนนี้ไม่ควรดำเนินการด้วยความรีบร้อน แต่ควรใช้เวลาแก่ครูในการวิเคราะห์ข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้ และคาดการณ์ผลการตัดสินใจคร่าว ๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการการนิเทศตามที่ตนสนใจ

หลังจากนั้น คณะผู้รับผิดชอบโครงการจัดประชุมเพื่อสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติโครงการนิเทศการสอน โดยก่อนลงมือปฏิบัติควรคำนึงถึงข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ
  - 1.1 ใครเป็นผู้รับผิดชอบดูแลโครงการนิเทศการสอน
  - 1.2 แหล่งข้อมูลใดที่เป็นประโยชน์สำหรับค้นคว้าหาข้อมูล
  - 1.3 ลักษณะการนิเทศการสอนแบบใดที่มีการเสนอให้กับครู ครูสามารถเลือกรูปแบบการนิเทศได้กี่รูปแบบ และสามารถเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจในระหว่างการปฏิบัติการนิเทศได้หรือไม่
  - 1.4 โครงการนิเทศการสอนมีการกำกับติดตาม หรือประเมินผลโครงการหรือไม่
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก

- 2.1 ครูท่านใดที่ต้องเข้ารับการนิเทศแบบคลินิก
- 2.2 ใครเป็นผู้ดูแลการนิเทศแบบคลินิก
- 2.3 มีแนวทางเฉพาะในการดำเนินการนิเทศแบบคลินิกหรือไม่
- 2.4 มีการกำหนดจำนวนครั้งในการเข้าสังเกตการสอนและการประชุมร่วมกับ

ครูหรือไม่

- 2.5 ข้อมูลที่ได้จากการเข้าสังเกตการสอนจะนำมาใช้ในการประเมินความดี

ความชอบหรือไม่

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

- 3.1 ครูเลือกเข้าร่วมการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพได้ตามระดับชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือตามอิสระไม่มีข้อกำหนด

- 3.2 จำนวนครูที่เข้าร่วมในแต่ละกลุ่มควรมีจำนวนเท่าไร

3.3 ความคาดหวังต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไร จำนวนการเข้าสังเกตการสอนและการประชุมมีมากน้อยเพียงใด และมีกิจกรรมทางการนิเทศที่คาดหวังหรือไม่

- 3.4 ใครเป็นผู้กำกับดูแลโครงการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

- 3.5 การจัดการเรื่องตารางการเข้าสังเกตการสอน และการจัดประชุมสะท้อนกลับเป็นอย่างไร

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศแบบพึ่งตนเอง

- 4.1 ใครเป็นที่ปรึกษาสำหรับครูที่เลือกรูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง

- 4.2 ระดับการตั้งเป้าหมายหรือการประเมินตนเองควรอยู่ในระดับใด

- 4.3 จำนวนครั้งในการจัดการประชุมควรมีเท่าไร

- 4.4 แหล่งข้อมูลใดที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการนิเทศแบบพึ่งตนเอง

- 4.5 ใครเป็นผู้กำกับดูแลโครงการการนิเทศแบบพึ่งตนเอง

5. ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศโดยผู้บริหาร

- 5.1 ใครเป็นผู้นิเทศในการนิเทศโดยผู้บริหาร

- 5.2 ครูต้องเข้าร่วมการนิเทศโดยผู้บริหารทุกคนหรือไม่ หรือเปิดโอกาสให้ครูเลือกได้ตามความสมัครใจ

- 5.3 ข้อมูลการนิเทศที่ได้จากการสังเกตการสอนจะถูกส่งต่อให้แก่ครูอย่างไร

- 5.4 ข้อมูลการนิเทศที่ได้จากการสังเกตการสอนจะถูกนำไปใช้ในการประเมินครูอย่างไร

5.5 มีการกำหนดจำนวนครั้งในการเข้าเยี่ยมชั้นเรียน และเวลาในการตรวจเยี่ยมแต่ละครั้งหรือไม่

โรงเรียนแต่ละโรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อนำไปปฏิบัติได้ โดยตัวเลือกรูปแบบพื้นฐาน 4 แบบ อาจมีดังต่อไปนี้

1. การนิเทศโดยผู้บริหาร และการนิเทศแบบคลินิก ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศที่มีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติ และช่วยพัฒนาการสอนที่มีการดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว
2. การนิเทศโดยผู้บริหาร การนิเทศแบบคลินิก และการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
3. การนิเทศโดยผู้บริหาร การนิเทศแบบคลินิก และการนิเทศแบบพึ่งตนเอง
4. ดำเนินการนิเทศโดยใช้ทั้ง 4 รูปแบบ

หลังจากการให้ข้อมูล ตอบข้อสงสัย และนำข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นของครูมาประยุกต์ใช้ทั้งหมดข้างต้นแล้ว คณะผู้รับผิดชอบโครงการควรจัดประชุมสรุปอีกครั้ง เพื่ออธิบายรายละเอียดวิธีการดำเนินงาน หากมีการตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนที่โรงเรียนเลือกเรียนร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การสำรวจความต้องการของครูแต่ละคนโดยคำนึงถึงหลักข้อจำกัด 2 ประเด็นที่ว่า ครูทุกคนควรได้รับการนิเทศการสอน และคำตัดสินของครูใหญ่ถือเป็นที่สุด

3.5.4 การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินการปฏิบัติ

การปฏิบัติงานนิเทศการสอนจะได้รับการกำกับดูแลจากผู้รับผิดชอบโครงการ โดยหลังการดำเนินงานไปสักระยะหนึ่ง อาจมีครูที่ต้องการเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศที่ตนเลือก ซึ่งขอแนะนำหลังจากการศึกษาและทดลองในกลุ่มตัวอย่างพบว่า ควรแนะนำและสนับสนุนให้ครูดำเนินการนิเทศโดยรูปแบบที่เลือกก่อนอย่างน้อยเป็นเวลาสองเดือน และอนุญาตให้เปลี่ยนรูปแบบการนิเทศได้หนึ่งครั้งตลอดระยะการดำเนินโครงการ

การประเมินผลสามารถทำการประเมินสรุปผลได้ 2 ครั้ง คือ ครั้งแรก จัดประชุมระหว่างครูที่ร่วมโครงการแยกในแต่ละรูปแบบเพื่ออภิปรายจุดเด่นหรือจุดด้อยในลักษณะเฉพาะ หัวหน้าผู้รับผิดชอบจัดบันทึกผลสะท้อนของครู และรายงานและคณะผู้รับผิดชอบ ครั้งที่สอง คือ การประชุมร่วมกับครูทุกคนเพื่อสำรวจเกี่ยวกับรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศการสอนแบบใดที่เข้าร่วม
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการนิเทศการสอนมีมากน้อยเท่าไร
3. ครูมีความเชื่อต่อการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการมากน้อยเท่าไร
4. จุดแข็งของการดำเนินการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเป็นอย่างไร
5. ควรมีการปรับปรุงการดำเนินการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการในด้านใด

4. หลักสูตร International Baccalaureate

4.1 ความเป็นมาของหลักสูตร

Hill (2007) สรุปประวัติความเป็นมาของหลักสูตร International Baccalaureate หรือหลักสูตร IB ไว้ว่า หลักสูตร International Baccalaureate จัดตั้งโดยองค์กร International Baccalaureate Organization (IBO) อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1968 ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และในปี ค.ศ. 1970 มีการนำหลักสูตรระดับชั้น Diploma Programme (DP) ไปใช้ในโรงเรียนนานาชาติเจนีวา (International School of Geneva) เป็นครั้งแรก ต่อมาในปี ค.ศ. 1994 และปี ค.ศ. 1997 ได้ทำการเปิดสอนระดับชั้น Middle Years Programme (MYP) และ Primary Years Programme (PYP) ตามลำดับ และล่าสุดในปี ค.ศ. 2012 ได้เปิดการสอนระดับชั้น Career-related Programme (CP)

หลักสูตร International Baccalaureate เป็นหลักสูตรที่รวบรวมและประยุกต์จากระบบการศึกษาหลากหลายระบบทั่วโลก โดย Leach (1969, อ้างถึงใน Hill, 2007) หนึ่งในผู้ก่อตั้งหลักสูตรมีแนวคิดที่ว่า โรงเรียนควรดำเนินการสอนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม และได้ฝึกคิดพิจารณาถึงประเด็นปัญหาในระดับสากล ครูผู้สอนควรมีบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และป้องกันการเกิดความขัดแย้งทางความคิดที่รุนแรง

International Baccalaureate Organization (2021) แบ่งหลักสูตรออกเป็น 4 ระดับตามกลุ่มอายุของผู้เรียน ได้แก่

1. หลักสูตรระดับชั้น Primary Year Programme สำหรับเด็กอายุระหว่าง 3 ถึง 12 ปี
2. หลักสูตรระดับชั้น Middle Year Programme สำหรับเด็กอายุระหว่าง 11 ถึง 16 ปี
3. หลักสูตรระดับชั้น Diploma Year Programme สำหรับเด็กอายุระหว่าง 16 ถึง 19 ปี
4. หลักสูตรระดับชั้น Career-related Programme สำหรับเด็กอายุระหว่าง 16 ถึง 19 ปี โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเรียนทางวิชาชีพเป็นหลัก

ทั้งนี้ หลักสูตรที่เป็นที่นิยมของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาหลายโรงเรียนทั่วโลก คือหลักสูตรระดับชั้น Diploma Year Programme เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่ได้รับการยอมรับจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก โดยด้านเนื้อหาหลักสูตรและการประเมินผลระดับชั้น Diploma Programme ได้รับการยอมรับจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกทั้ง Sorbonne, Oxford หรือ Harvard ตั้งแต่การเริ่มใช้หลักสูตรในระยะแรก (Hill, 2007)

4.2 หลักสูตรระดับชั้น Diploma Programme

หลักสูตรระดับชั้น Diploma Programme (DP) เป็นหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 16 ถึง 19 ปี เนื้อหาหลักสูตรจะช่วยเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ทางวิชาการสำหรับการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย ควบคู่กับการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคม โดยจัดการสอนออกเป็น 6 กลุ่มวิชาหลัก ซึ่งทุกรายวิชาจะเปิดสอนทั้งระดับความสามารถแบบมาตรฐาน คือ Standard Level ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาอย่างน้อย 150 ชั่วโมง และรายวิชาในระดับที่สูงกว่ามาตรฐาน คือ Higher Level ที่มีจำนวนชั่วโมงเรียนอย่างน้อย 240 ชั่วโมง นักเรียนจะต้องเลือกวิชาเรียนระดับ Higher Level อย่างน้อย 3 วิชา แต่ไม่เกิน 4 วิชา และรายวิชาที่เหลือจะเรียนในระดับ Standard Level กลุ่มวิชาหลักที่เปิดสอนทั้งหมด มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่ม 1 หมวดภาษาและวรรณกรรม (Language and Literature) มีทั้งหมด 16 ภาษาให้เลือกเรียน

กลุ่ม 2 หมวดภาษาเพื่อการสื่อสาร (Language Acquisition) แบ่งเป็น 3 ระดับ

- 1) Language ab initio คือ ผู้เรียนไม่เคยเรียนภาษานั้นมาก่อน
- 2) Language B คือ ผู้เรียนเคยมีประสบการณ์เรียนภาษานั้นมาก่อน
- 3) Classical Language เช่น ภาษาละติน (Latin) หรือ ภาษากรีก (Greek)

กลุ่ม 3 หมวดสังคมศาสตร์ มีทั้งหมด 9 วิชา แต่ละสถานศึกษาเลือกได้ว่าจะเปิดสอนวิชาใดบ้าง

กลุ่ม 4 หมวดวิทยาศาสตร์ วิชาที่เปิดสอน ได้แก่ ชีววิทยา (Biology) เคมี (Chemistry) ฟิสิกส์ (Physics) สังคมและระบบสิ่งแวดล้อม (Environmental Systems and Societies) การออกแบบเทคโนโลยี (Design Technology) และวิทยาศาสตร์การกีฬา (Sport, Exercise and Health Science)

กลุ่ม 5 หมวดคณิตศาสตร์ วิชาที่เปิดสอนจะเป็น คณิตขั้นสูง คณิตระดับกลาง และคณิตศึกษา

กลุ่ม 6 หมวดศิลปะ วิชาที่เปิดสอน ได้แก่ ดนตรี (Music) การละคร (Theater) และทัศนศิลป์ (Visual Arts)

นอกจากนี้ หลักสูตรระดับชั้น Diploma Programme ยังกำหนดให้ผู้เรียนต้องผ่านเงื่อนไขอีก 3 วิชาเพิ่มเติม คือ

1. Theory of knowledge (TOK) คือ วิชาเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุและผล เกิดมุมมองใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับองค์ความรู้ที่มีอยู่ในโลก ทั้งยังส่งเสริมการคิดวิพากษ์ และเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนมาใน 6 กลุ่มวิชา กำหนดเวลาไม่ต่ำกว่า 100 ชั่วโมง และเขียนเรียงความ ความยาวประมาณ 1,200 – 1,600 คำ

2. The extended essay (EE) คือ วิชาการศึกษาเรียงความชั้นสูง นักเรียนจะต้องทำการค้นคว้าวิจัยอิสระตามที่ตนเองสนใจ ฝึกทักษะความชำนาญในการเขียนระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีครูเป็นที่ปรึกษาช่วยแนะนำ กำหนดการเรียงความ ความยาว 4,000 คำ

3. Creativity, activity, service (CAS) คือ วิชาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ปฏิบัติการ และการบริการ นักเรียนต้องทำกิจกรรมควบคู่กับการเรียนให้ครบทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ กิจกรรมด้าน ศิลปะ กีฬา และกิจกรรมเพื่อสังคม เป็นการเน้นการทำกิจกรรมผ่านประสบการณ์นอกห้องเรียนทั้ง กิจกรรมเดี่ยวและเป็นทีม โดยจะต้องไม่ต่ำกว่า 50 ชั่วโมง ในแต่ละกิจกรรม

ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนของระดับชั้น Diploma Programme จะดำเนินการสอน โดยยึดตามหลักปรัชญาของหลักสูตร ซึ่งสะท้อนอยู่ในพันธกิจของหลักสูตร IB (IB mission statement) คุณลักษณะของนักเรียนหลักสูตร IB (IB learner profile) และมาตรฐานและแนวปฏิบัติของหลักสูตร (International Baccalaureate Organization, 2009)

4.2.1 พันธกิจของหลักสูตร IB (IB Mission Statement)

International Baccalaureate Organization (2016) กำหนดหลักพันธกิจสำหรับโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ทั่วโลก เพื่อยึดเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งยังมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น นำไปสู่การสร้างสังคมโลกที่สงบสุขผ่านความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง และความเคารพซึ่งกันและกัน ทางองค์กรจะทำงานร่วมกับโรงเรียน ภาครัฐ และองค์กรนานาชาติอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านหลักสูตร ควบคู่กับการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ หลักสูตร IB นี้ จะช่วยปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นผู้มีความกระตือรือร้น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และเป็นผู้เรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุด

4.2.2 คุณลักษณะของนักเรียนหลักสูตร IB (IB Learner Profile)

International Baccalaureate Organization (2016) กำหนดคุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ไว้ 10 ข้อ ดังนี้

1. ผู้ใฝ่รู้ ช่างสงสัย และค้นหาคำตอบ (Inquirers) คือ นักเรียนพัฒนาความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติ และทักษะในการค้นคว้าหาคำตอบ
2. ผู้มีความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ (Knowledgeable) คือ นักเรียนสำรวจแนวคิดและประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

3. ผู้คิดวิเคราะห์ (Thinkers) คือ นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อมีส่วนร่วมในการหาปัญหาที่ซับซ้อนอย่างเป็นเหตุเป็นผล
4. ผู้สื่อสาร (Communicators) คือ นักเรียนอธิบายข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นผ่านรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย และการใช้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษา
5. ผู้ตั้งมั่นในหลักการ (Principled) คือ นักเรียนปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา มีความยุติธรรม และเคารพในศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคล กลุ่ม และชุมชน
6. ผู้มีใจเปิดกว้าง (Open-Minded) คือ นักเรียนชื่นชมวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของตนเองพร้อมเปิดรับมุมมองค่านิยม และประเพณีของบุคคล และชุมชนอื่น ๆ
7. ผู้เห็นอกเห็นใจ เคารพผู้อื่น (Caring) คือ นักเรียนแสดงความเคารพ และความเมตตาต่อความรู้สึกหรือความต้องการของผู้อื่น
8. ผู้กล้าเผชิญความเสี่ยง และการเปลี่ยนแปลง (Risk-Takers) คือ นักเรียนเข้าหาสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยด้วยความกล้าหาญ และปกป้องความเชื่อของตนเอง
9. ผู้รักษาสมดุลในชีวิต (Balanced) คือ นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของความสมดุลทางสติปัญญา ร่างกาย และอารมณ์ เพื่อให้เกิดความสมดุลของตนเอง
10. ผู้ไตร่ตรอง (Reflective) คือ นักเรียนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ และประสบการณ์ของตนเองพร้อมสะท้อนถึงข้อดี และข้อจำกัด เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้

4.2.3 มาตรฐาน และแนวปฏิบัติของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate (Programme Standards and Practices)

International Baccalaureate Organization (2016) กำหนดให้โรงเรียนที่ใช้หลักสูตร International Baccalaureate ทุกโรงเรียนทั่วโลกต้องได้รับการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งถือเป็นมาตรฐานสากล โดยทางองค์กรจะแต่งตั้งคณะกรรมการเข้าตรวจประเมินโรงเรียนทุก ๆ 5 ปี ทั้งนี้ มาตรฐานที่ International Baccalaureate Organization กำหนดแบ่งออกเป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานปรัชญา (Philosophy) คือ โรงเรียนจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของหลักสูตร IB 2) มาตรฐานโครงสร้างฝ่ายบริหาร (Organization) คือ โรงเรียนกำหนดโครงสร้างการบริหารพร้อมแหล่งข้อมูลเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร และ 3) มาตรฐานหลักสูตร (Curriculum) คือ โรงเรียนจัดให้มีการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งทุกโรงเรียนที่ดำเนินการใช้หลักสูตร International Baccalaureate จะต้องได้รับการรับรองจาก International Baccalaureate Organization เพื่อเป็นเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ IB World School

4.3 มาตรฐานหลักสูตร (Curriculum)

มาตรฐานหลักสูตรเป็นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู ประกอบด้วย 4 ด้านย่อย ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร 2) ด้านเอกสารหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการวัดประเมินผล (International Baccalaureate Organization, 2016) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดของแต่ละด้านย่อยดังต่อไปนี้

4.3.1 ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร

International Baccalaureate Organization (2009) มีแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรของครูว่า การร่วมมือในการทำงานระหว่างเพื่อนครูด้วยกันถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ครูจะสามารถปรับปรุงการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสังเกตการสอนในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนของครูยังเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพของตน

อีกทั้ง International Baccalaureate Organization กำหนดให้แต่ละโรงเรียนแต่งตั้งผู้ประสานงานหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma programme ซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการสร้างความสัมพันธ์ และประสานความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวคิดรวบยอด ลักษณะเนื้อหา และทักษะเฉพาะของแต่ละรายวิชา เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทราบถึงภาพรวมของการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ข้อกำหนดเฉพาะที่เน้นเพิ่มเติมในการวางแผนและแสดงความคิดเห็นร่วมกันของครูในระดับชั้น Diploma Programme มีดังนี้

1. เป็นการประชุมวางแผนและแสดงความคิดเห็นร่วมกันถึงการนำวิชาทฤษฎีการเรียนรู้ หรือ Theory of knowledge (TOK) มาสอดแทรกในแต่ละรายวิชา
2. เป็นการประชุมวางแผนและแสดงความคิดเห็นร่วมกันถึงความสัมพันธ์และความเกี่ยวเนื่องระหว่างรายวิชาต่าง ๆ ทั้งเพิ่มความเข้มแข็งทางความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่ได้มาจากแนวคิดที่ต่างกัน

4.3.1.1 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate

1. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อระบุถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร (Collaborative planning and reflection addresses the requirements of the programme[s].)
2. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ (Collaborative planning and reflection takes place regularly and systematically.)
3. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชาให้มีความต่อเนื่องทั้งในระดับชั้นเดียวกันและต่างระดับชั้น (Collaborative planning and reflection addresses vertical and horizontal articulation)
4. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าครูเข้าใจในภาพรวมเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Collaborative planning and reflection ensures that all teachers have an overview of students' learning experiences.)
5. การวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับจะขึ้นอยู่กับความคาดหวังที่ระบุไว้สำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collaborative planning and reflection is based on agreed expectations for student learning.)
6. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้และแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน (Collaborative planning and reflection incorporates differentiation for students' learning needs and styles.)
7. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลงานและการเรียนของนักเรียน (Collaborative planning and reflection is informed by assessment of student work and learning.)
8. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อทำให้เกิดการตระหนักรู้ว่าครูทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาภาษาของผู้เรียน (Collaborative planning and reflection recognizes that all teachers are responsible for language development of students.)
9. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับการสร้างผู้เรียนตามหลัก IB learner profile (Collaborative planning and reflection addresses the IB learner profile attributes.)

4.3.2 ด้านเอกสารหลักสูตร

International Baccalaureate Organization ได้จัดเตรียมคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนในระดับชั้น Diploma Programme แยกเป็นรายวิชา และแต่ละวิชาจะแยกตามระดับความสามารถทั้งแบบมาตรฐาน (Standard level) และระดับที่สูงกว่ามาตรฐาน (Higher level) เพื่อให้ครูได้สามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนด้วยตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางที่ International Baccalaureate Organization กำหนด บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า ครูผู้สอนจะมีความเข้าใจนักเรียน และบริบทการสอนของตนเองมากที่สุด (International Baccalaureate Organization, 2009)

4.3.2.1 องค์ประกอบของเอกสารหลักสูตร

ครูผู้สอนในระดับชั้น Diploma Programme สามารถศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่สามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยคู่มือการสอนที่ International Baccalaureate Organization จัดทำขึ้นประกอบด้วย ดังนี้

1. รายละเอียดเบื้องต้นของวิชา (Nature of the subject) เป็นการอธิบายถึงลักษณะทั่วไปเนื้อหาของวิชานั้น ๆ
2. จุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชา (Aims)
3. โครงสร้างเนื้อหาวิชา (Syllabus outline)
4. รายละเอียดของเนื้อหา (Syllabus content)
5. การประเมินผล (Assessment)

ทั้งนี้ International Baccalaureate Organization (2009) มีทัศนะว่า การที่ครูผู้สอนมีโอกาสได้ออกแบบการเรียนการสอนด้วยตนเองจากแนวทางของคู่มือการสอนที่ทางองค์กรจัดเตรียมไว้นั้น เป็นส่วนหนึ่งในรากฐานของการสร้างครูมืออาชีพ และสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3.2.2 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับด้านเอกสารหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate

1. เอกสารหลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุม และสอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร (The written curriculum is comprehensive and aligns with the requirements of the programme[s].)

2. เอกสารหลักสูตรจัดเตรียมไว้สำหรับบุคลากรในโรงเรียน (The written curriculum is available to the school community.)

3. เอกสารหลักสูตรสร้างจากประสบการณ์การเรียนรู้เดิมของผู้เรียน (The written curriculum builds on students' previous learning experiences.)

4. เอกสารหลักสูตรมีการระบุความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ และทัศนคติที่มี การพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (The written curriculum identifies the knowledge, concepts, skills and attitudes to be developed over time.)

5. เอกสารหลักสูตรช่วยเป็นแนวทางการเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการ จำเป็นของทั้งตัวผู้เรียนและผู้อื่น (The written curriculum allows for meaningful student action in response to students' own needs and the needs of others.)

6. เอกสารหลักสูตรเป็นการรวบรวมประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน (The written curriculum incorporates relevant experiences for students.)

7. เอกสารหลักสูตรส่งเสริมการตระหนักรู้ของผู้เรียนทั้งระดับตนเอง ท้องถิ่น ชาติ และสากล (The written curriculum promotes students' awareness of individual, local, national and world issues.)

8. เอกสารหลักสูตรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับความเป็น มนุษย์ ความหลากหลายและการรับรู้ในความแตกต่าง (The written curriculum provides opportunities for reflection on human commonality, diversity and multiple perspectives.)

9. เอกสารหลักสูตรเป็นข้อมูลปัจจุบันที่ได้รับจากองค์กร IB และมีการทบทวน เพื่อการพัฒนาหลักสูตรอยู่เป็นระยะ ๆ (The written curriculum is informed by current IB publications and is reviewed regularly to incorporate developments in the programme[s].)

10. เอกสารหลักสูตรเป็นการรวบรวมนโยบายที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้นเพื่อ สนับสนุนการใช้หลักสูตร (The written curriculum integrates the policies developed by the school to support the programme[s].)

11. เอกสารหลักสูตรส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนตามหลัก IB learner profile (The written curriculum fosters development of the IB learner profile attributes.)

4.3.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

International Baccalaureate Organization (2009) ระบุว่า ครูผู้สอนควรใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน รวมทั้งระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกันให้มากที่สุด แนวทางการสอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ครูจะมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการเป็นผู้ป้อนความรู้โดยตรง อาจมีการใช้คำถามลักษณะของการฝึกคิดวิเคราะห์ และมอบหมายงานที่ท้าทายให้นักเรียนฝึกค้นคว้าซึ่งถือเป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

หลักสูตร International Baccalaureate เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเองโดยมีเป้าหมาย คือ การพัฒนาตนเองตามหลัก IB learner profile และเน้นการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรในระดับชั้น Diploma Programme มีหลักคิดสำคัญดังต่อไปนี้ (International Baccalaureate Organization, 2009)

1. ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้
2. การเรียนรู้ควรปรับเปลี่ยนตามบริบทต่าง ๆ และมีความเป็นปัจจุบัน
3. นักเรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้
4. สภาพแวดล้อมควรเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
5. นักเรียนได้รับคำติชมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของตน
6. นักเรียนควรรู้สึกปลอดภัย และได้รับความเคารพในความคิดและสิทธิของตน
7. มีการคาดหวังทางความสำเร็จที่ชัดเจน
8. นักเรียนเข้าใจในแนวทางการจัดการเรียนการสอนของครู
9. การจัดการเรียนการสอนเน้นการฝึกคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้ และให้

ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.3.3.1 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติ

หลักสูตร International Baccalaureate

1. การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร (Teaching and learning aligns with the requirements of the programme[s].)
2. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และผู้คิด (Teaching and learning engages students as inquirers and thinkers.)

3. การจัดการเรียนสร้างขึ้นจากสิ่งที่ผู้เรียนรู้และสามารถทำได้ (Teaching and learning builds on what students know and can do.)
4. การจัดการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมความเข้าใจและความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติเชิงวิชาการ (Teaching and learning promotes the understanding and practice of academic honesty.)
5. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (Teaching and learning supports students to become actively responsible for their own learning.)
6. การจัดการเรียนการสอนกล่าวถึงความเป็นมนุษย์ ความหลากหลาย และการรับรู้ในความแตกต่าง (Teaching and learning addresses human commonality, diversity, and multiple perspectives.)
7. การจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นที่หลากหลายทางภาษา ทั้งการเรียนรู้ภาษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาษาแม่ (Teaching and learning addresses the diversity of student language needs, including those for students learning in a language(s) other than mother tongue.)
8. การจัดการเรียนการสอนแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของครูในการพัฒนาทางด้านภาษาของผู้เรียน (Teaching and learning demonstrates that all teachers are responsible for language development of students.)
9. การจัดการเรียนการสอนมีวิธีการที่หลากหลาย (Teaching and learning uses a range and variety of strategies.)
10. การจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นและแนวทางการเรียนรู้ที่ต่างกันของผู้เรียน (Teaching and learning differentiates instruction to meet students' learning needs and styles.)
11. การจัดการเรียนการสอนมีใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย รวมทั้งข้อมูลทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Teaching and learning incorporates a range of resources, including information technologies.)
12. การจัดการเรียนการสอนช่วยพัฒนาทัศนคติและทักษะที่สามารถนำมาปฏิบัติเพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของตนเองและผู้อื่น (Teaching and learning develops student attitudes and skills that allow for meaningful student action in response to students' own needs and the needs of others.)

13. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงสิ่งที่เรียนว่าทำไมอะไร และอย่างไร (Teaching and learning engages students in reflecting on how, what and why they are learning.)

14. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจและความเคารพซึ่งกันและกัน (Teaching and learning fosters a stimulating learning environment based on understanding and respect.)

15. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้แนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Teaching and learning encourages students to demonstrate their learning in a variety of ways.)

16. การจัดการเรียนการสอนช่วยพัฒนาคุณสมบัติของการเป็น IB learner profile (Teaching and learning develops the IB learner profile attributes.)

4.3.4 ด้านการวัดประเมินผล

การประเมินผลนักเรียนของหลักสูตร International Baccalaureate แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การประเมินผลระหว่างเรียน (Formative assessment)) คือ การประเมินระหว่างการเรียนรู้ ทำให้ครูทราบถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของนักเรียน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาการจัดการสอนของครู กล่าวคือ ครูนำข้อมูลที่ได้ไปประชุมวิเคราะห์ถึงจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่คาดหวังต่อนักเรียน และ 2) การประเมินสรุปผลหลังการเรียนรู้ (Summative assessment) คือ การประเมินภาพรวมหลังการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ซึ่งจุดประสงค์หลักของการประเมินผู้เรียนของหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme มีดังต่อไปนี้ (International Baccalaureate Organization, 2009)

1. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการใช้หลักสูตรหลักสูตรผ่านแนวทางการปฏิบัติที่มีแบบแผน และเหมาะสมต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการประเมินผลมีประสิทธิภาพในระดับสูง และมีความน่าเชื่อถือต่อการรับเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อสะท้อนถึงการรับรู้ความเป็นสากลของหลักสูตร ความเท่าเทียมทางวัฒนธรรม และการเรียนรู้ภาษาที่สองของนักเรียน
4. เพื่อเน้นย้ำทักษะที่สำคัญในการเรียนทั้งการสังเคราะห์ การสะท้อนความคิดเห็น การประเมินสิ่งต่าง ๆ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
5. เพื่อประเมินผลงานและการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา

6. เพื่อประเมินความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียนผ่านกระบวนการตัดสินอย่างมีมาตรฐาน และมีผลรับรองทางสถิติ

4.3.4.1 การประเมินผลระหว่างเรียน (Formative assessment)

International Baccalaureate Organization (2009) กำหนดให้ครูผู้สอนออกแบบแนวทางการประเมินผู้เรียนระหว่างการเรียนรู้การสอนได้ด้วยตนเอง โดยเป็นการทดสอบความรู้ ทักษะต่าง ๆ และความเข้าใจของนักเรียน เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และควรมีการสะท้อนผลการเรียนให้นักเรียนทราบ ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ครูวัดประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ครูระบุรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน เช่น เกณฑ์การประเมินแบบรูบริก (Rubrics) หรือเกณฑ์การประเมินแบบเมทริกซ์ (Matrices)
3. การประเมินจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้ดูแลทั้งการประเมินแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียน หรือการประเมินผ่านระบบสารสนเทศ

4.3.4.2 การประเมินสรุปผลหลังการเรียนรู้ (Summative assessment)

การประเมินผลหลังเรียนเป็นการประเมินภาพรวมความสำเร็จทางการเรียนรู้ของนักเรียน และยังเป็นการประเมินความสำเร็จในการใช้หลักสูตรแต่ละของโรงเรียน หลักสูตร International Baccalaureate กำหนดคะแนนเต็มของหลักสูตรไว้ คือ 45 คะแนน ซึ่งมาจากคะแนนรวมของ 6 กลุ่มวิชา แต่ละกลุ่มวิชามีคะแนนเต็ม 7 คะแนน รวมเป็น 42 คะแนน และคะแนนของรายวิชาเพิ่มเติม คือ วิชาเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ (TOK) 1 คะแนน วิชาเขียนเรียงความขั้นสูง (The extended essay) 1 คะแนน และ วิชาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ปฏิบัติการ และการบริการ (CAS) 1 คะแนน นักเรียนต้องได้คะแนนอย่างน้อย 24 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านการเรียนของหลักสูตร และได้รับประกาศนียบัตรสำเร็จการศึกษา

4.3.4.3 วิธีการประเมินผล

International Baccalaureate Organization (2004) ได้ระบุแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลไว้ว่า การประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของการประเมิน และยังมีส่วนลดความไม่เท่าเทียมในการประเมินได้อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ การใช้การประเมินแบบหลากหลายวิธีเป็นแนวปฏิบัติมาตั้งแต่มีการเริ่มใช้หลักสูตร ตัวอย่างวิธีการประเมินผลได้แก่

1. การทดสอบ
2. การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน
3. การทำโครงการ
4. การทำรายงาน

4.3.4.4 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร

International Baccalaureate

1. การวัดประเมินผลของโรงเรียนสอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร (Assessment at the school aligns with the requirements of the programme[s].)
2. โรงเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาการวัดประเมินผล รวมทั้งนโยบายและแนวทางการปฏิบัติกับบุคลากรในโรงเรียน (The school communicates its assessment philosophy, policy and procedures to the school community.)
3. โรงเรียนใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย (The school uses a range of strategies and tools to assess student learning.)
4. โรงเรียนให้ข้อมูลติชมเพื่อพัฒนาการเรียนของผู้เรียน (The school provides students with feedback to inform and improve their learning.)
5. โรงเรียนมีระบบสำหรับบันทึกกระบวนการเรียนของผู้เรียนที่สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตร IB (The school has systems for recording student progress aligned with the assessment philosophy of the programme[s].)
6. โรงเรียนมีระบบสำหรับการรายงานผลการเรียนของผู้เรียนที่สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตร IB (The school has systems for reporting student progress aligned with the assessment philosophy of the programme[s].)
7. โรงเรียนวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวัดประเมินผลเพื่อแจ้งเกี่ยวกับเรื่องของการจัดการเรียนการสอน (The school analyses assessment data to inform teaching and learning.)
8. โรงเรียนจัดโอกาสให้ผู้เรียนในการร่วมกิจกรรม รวมทั้งสะท้อนและประเมินผลงานของตน (The school provides opportunities for students to participate in, and reflect on, the assessment of their work.)
9. โรงเรียนมีระบบที่ทำให้เกิดความมั่นใจในการแสดงผลงานของผู้เรียนจากการเรียน ทั้งระดับ PYP exhibition, MYP personal project, DP extended essay หรือ CP reflective project ตามแต่ละระดับการเรียน (The school has systems in place to ensure

that all students can demonstrate a consolidation of their learning through the completion of the PYP exhibition, the MYP personal project (or community project for programmes that end in MYP year 3 or 4, the DP extended essay and the CP reflective project, depending on the programme[s] offered.)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุพิน ยืนยง (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนมีชื่อว่า ซีไอพีอี (CIPE) มุ่งเน้นกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบสัมพันธ์และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ 1. Classifying: C คือ ขั้นคัดกรองความรู้ ความสามารถ รวมทั้งทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน 2. Informing: I คือ ขั้นการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ 3. Proceeding: P คือ ขั้นตอนการดำเนินงาน และ 4. Evaluation: E คือ ขั้นการประเมินผลการนิเทศ ซึ่งผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า สมรรถภาพของครูผู้นิเทศอยู่ในระดับมาก และมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 และความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีผลการเรียนรู้สูงกว่า

บดีนทร์ เชนย์วิบูลย์ (2558) วิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการนิเทศการสอนภาษาอังกฤษของครูต่างชาติในโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูต่างชาติต้องการการนิเทศการสอนในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่ต้องการการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตร และการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ ยังพบว่าแนวทางการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร คือ การกำหนดบทบาทหน้าที่การนิเทศให้ผู้รับผิดชอบโครงการ และใช้การนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ให้ครูต่างชาติได้เข้าร่วมการฝึกอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านสื่อการสอน คือ ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูต่างชาติได้ใช้สื่อที่หลากหลายอย่างมีอิสระ และสุดท้าย ด้านการวัดและประเมินผล คือ ส่งเสริมให้มีการประเมินที่หลากหลายโดยมีการกำกับดูแลจากครูพี่เลี้ยง

นฤมล ลาฮุยส์เลียร์ (2560) ได้ศึกษาทักษะการนิเทศของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลคะแนนของการสอบกลางจาก IBO สูงสุด 5 โรงเรียน พบว่าทักษะการนิเทศของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยทักษะด้านคตินิยมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มากที่สุด อีกทั้ง ทักษะด้านรองลงมา คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความอดทนและรู้จักควบคุมอารมณ์ และทักษะด้านเทคนิค โดยพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการกระตุ้นให้ครูสามารถเผชิญปัญหา และแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับงานนิเทศได้ด้วยตนเอง

คมสัน พิมพ์วารี (2563) ได้วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างคือครูที่ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2560 พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนแบบคลินิก การนิเทศการสอนแบบพึ่งตนเอง และการนิเทศการสอนโดยผู้บริหาร ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรูปแบบการสอนที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากที่สุด คือ รูปแบบการนิเทศแบบคลินิกซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผนการสอน การใช้สื่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล รองลงมา คือ รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง และรูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร ตามลำดับ

Mayer (2010) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตร International Baccalaureate ระดับ Diploma Programme ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรคือ 1) การคัดเลือกครูผู้สอนโดยการตัดสินใจของครูใหญ่ และผู้ประสานงานหลักสูตรซึ่งเป็นผู้ประเมินการปฏิบัติงานสอนของครูและรับรู้ถึงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การอบรมก่อนเริ่มปฏิบัติงาน คือครูแต่ละคนจะต้องได้รับการอบรมก่อนปฏิบัติการสอนทั้งที่จัดขึ้นภายนอกโรงเรียนและจากครูภายในโรงเรียน 3) การนิเทศแบบชี้แนะ (coaching) โดยผู้ประสานงานหลักสูตรของโรงเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพของครู 4) การประเมินบุคลากร โดยผู้ประสานงานหลักสูตรจะดำเนินการเตรียมเอกสารสำหรับการประเมินโรงเรียนทุก ๆ 5 ปี และระหว่างการใช้หลักสูตรต้องรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพร้อมแผนการสอนของครูต่อ IBO ทุกปี 5) การประเมินหลักสูตร คือการประเมินผลจากคะแนนสอบกลางของนักเรียน และ 6) การสนับสนุนของฝ่ายบริหาร คือ ครูใหญ่จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู การจัดตารางสอนครูอย่างเหมาะสม และจัดปฏิทินโรงเรียนตามข้อกำหนดของหลักสูตร

Wanzare (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเทศเคนย่า พบว่าการนิเทศการสอนเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ

อีกทั้งยังช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และกำกับติดตามการสอนของครู ซึ่งปัญหาที่พบคือ การขาดความต่อเนื่อง การทำงานของผู้นิเทศที่ไม่ชัดเจน และการขาดแหล่งข้อมูล โดยสามารถแก้ปัญหาได้จากการกำหนดนโยบายเรื่องการนิเทศการสอนที่ชัดเจน และจัดหาแหล่งข้อมูลให้เพียงพอ มีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

Okendu (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกระบวนการและการนิเทศการสอนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาประเทศไนจีเรีย โดยเก็บข้อมูลจากครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า การนิเทศการสอนส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และยังมีความสัมพันธ์กับกระบวนการนิเทศการสอน ปัญหาการสอนมีความสัมพันธ์กับการนิเทศการสอน และกระบวนการนิเทศการสอนในห้องเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Tesfaw และ Hofman (2014) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนและการพัฒนาวิชาชีพ โดยเก็บข้อมูลจากทั้งครูจบใหม่ และครูที่มีประสบการณ์การสอนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาประเทศเอธิโอเปีย พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติในเรื่องของเจตคติต่อการปฏิบัติการนิเทศการสอนของครูใหม่และครูที่มีประสบการณ์ อย่างไรก็ตาม พบความสัมพันธ์เชิงบวกของรูปแบบการนิเทศการสอน เจตคติ และความพึงพอใจของครูกับการพัฒนาทางวิชาชีพ จากการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยแสดงให้เห็นถึงเจตคติและความพึงพอใจของครูส่งผลต่อการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และผู้ให้ข้อมูล

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ในประเทศไทยที่เปิดสอนระดับชั้น Diploma Programme ทั่วประเทศ จำนวน 23 โรงเรียน

1.2 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนในระดับชั้น Diploma Programme ในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ในประเทศไทย จำนวน 418 คน จาก 23 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติของรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ 4 รูปแบบ มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ระดับสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตร 4 ด้านย่อยที่กำหนดโดย International Baccalaureate Organization มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ และการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านหลักสูตรที่กำหนดโดย International Baccalaureate Organization เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการ และมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติ หลักสูตร IB

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสม และครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item–Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1	หมายถึง	ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
-1	หมายถึง	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า ค่า IOC ทุกข้อ อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแปลเป็นภาษาอังกฤษ โดยศูนย์การแปลและล่ามเฉลิมพระเกียรติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.6 นำแบบสอบถามที่ดำเนินการแปลเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา จำนวน 2 คน เพื่อพิจารณาความถูกต้องเชิงภาษา

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยติดต่อสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากครูผู้สอนระดับชั้น Diploma Programme ในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ทั่วประเทศ

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์เพื่อเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนระดับชั้น Diploma Programme ในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ทั่วประเทศ จำนวน 418 ฉบับ

4.3 ผู้วิจัยรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้จากตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนระดับชั้น Diploma Programme ในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ทั่วประเทศ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป IBM SPSS statistic 22 และ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของรูปแบบการนิเทศการสอนในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์ระดับสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

5.4 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรทำนายค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Tolerance) ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่าสถิติที่ใช้วัดความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson)

5.5 การวิเคราะห์อิทธิพลของรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการต่อการบรรลุนตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate

ระดับชั้น Diploma Programme โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การอธิบาย (Coefficient of Determination: R^2) และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (β) ของตัวแปรทำนายแต่ละตัวแปร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 418 คน จากจำนวนโรงเรียน 23 โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 323 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.27

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยคำนวณค่าทางสถิติผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS โดยนำเสนอผลงานการวิเคราะห์เป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ในภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย จำแนกเป็นรายรูปแบบ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ในภาพรวม

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย จำแนกตามมาตรฐานรายด้าน

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบเบื้องต้นในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ในภาพรวม

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย จำแนกตามมาตรฐานรายด้าน

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการนำเสนอข้อมูลของการวิจัย ดังต่อไปนี้

X_{CLN}	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก
X_{CPD}	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนานิเทศวิชาชีพ
X_{SD}	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง
X_{AM}	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร
Y_{CLB}	หมายถึง	มาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร
Y_{WRT}	หมายถึง	มาตรฐานหลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตร
Y_{TLN}	หมายถึง	มาตรฐานหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน
Y_{ASS}	หมายถึง	มาตรฐานหลักสูตรด้านการวัดประเมินผล
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งแสดงน้ำหนักความสำคัญของตัวทำนายในสมการคะแนนดิบ
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งแสดงน้ำหนักความสำคัญของตัวทำนายในสมการคะแนนมาตรฐาน
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์มากน้อยอย่างไร
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การอธิบาย ซึ่งแสดงว่าชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้มากน้อยอย่างไร
Adj R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การอธิบายที่มีการปรับให้มีความสอดคล้องในผู้ให้ข้อมูลมากขึ้น
Sig.	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติ

Tolerance	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ
VIF	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ
Durbin-Watson	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้วัดความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ สัญชาติ ประสบการณ์การสอนในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ในประเทศไทย และระดับชั้นที่สอน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	99	30.7
หญิง	224	69.3
รวม	323	100
2. สัญชาติ		
อเมริกัน	85	26.32
ไทย	46	14.24
อังกฤษ	42	13.00
แคนาดา	25	7.74
ออสเตรเลีย	17	5.26
นิวซีแลนด์	9	2.79
อินเดีย	9	2.79
อื่น ๆ	90	27.86
รวม	323	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียนนานาชาติ		
หลักสูตร IB ในประเทศไทย		
1-5 ปี	122	37.8
6-10 ปี	128	39.6
11-15 ปี	65	20.1
16-20 ปี	8	2.5
รวม	323	100
4. ระดับชั้นที่สอน		
IB Diploma Programme 1	35	10.8
IB Diploma Programme 2	1	0.3
สอนทั้งสองระดับชั้น	287	88.9
รวม	323	100

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 ของจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.7

ในด้านสัญชาติ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสัญชาติอเมริกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมาคือ สัญชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 14.24 และ สัญชาติอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

ในด้านประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ในประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการสอน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาคือ มีประสิทธิภาพการสอน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.8 และมีประสิทธิภาพการสอน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.1 ตามลำดับ

ในด้านระดับชั้นที่สอน พบว่า ส่วนใหญ่สอนทั้งสองระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมาคือ สอนระดับชั้น IB Diploma Programme year 1 คิดเป็นร้อยละ 10.8 และสอนระดับชั้น IB Diploma Programme year 2 คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ในภาพรวม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ในภาพรวม

รูปแบบการนิเทศการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การนิเทศแบบคลินิก	3.03	0.88	ปานกลาง
2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	3.09	0.71	ปานกลาง
3. การนิเทศแบบพึ่งตนเอง	4.20	0.66	มาก
4. การนิเทศโดยผู้บริหาร	3.01	0.71	ปานกลาง
รวม	3.33	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนแบบพึ่งตนเองมีการปฏิบัติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ย 3.09 อยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก มีค่าเฉลี่ย 3.03 อยู่ในระดับปานกลาง และรูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 3.01 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย จำแนกเป็นรายรูปแบบ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบคลินิกของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการประชุมเพื่อบอกวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียนและรายวิชาที่สอน ช่วยกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานนิเทศการสอน เช่น กำหนดจำนวนครั้งในการเข้าสังเกตการสอน กำหนดตารางการนิเทศ การรายงานผลนิเทศ หรือ ความคาดหวังในการนิเทศ	3.17	.80	ปานกลาง
2. ประชุมก่อนเข้าสังเกตการสอน เพื่อร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับแผนการสอนและวิธีการสอนของครู ลักษณะของชั้นเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และประเด็นในการจัดการเรียนการสอน เช่น วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ระยะเวลา วิธีการสอน และการประเมินผล รวมทั้งการกำหนดวันและเวลาที่ จะเข้าสังเกตการสอน	3.04	.86	ปานกลาง
3. ผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนแบบไม่มีจุดเน้น เพื่อดูสภาพทั่วไปที่เกิดขึ้นในห้องเรียน วัตถุประสงค์ในการสอน แผนการสอน การตอบคำถามของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตในการบันทึกข้อมูล	2.73	.89	ปานกลาง
4. ผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนแบบมีจุดเน้น โดยเน้นการสังเกตเฉพาะประเด็นปัญหาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 สังเกตการแก้ปัญหาของครูตามแผนที่วางไว้	3.06	.90	ปานกลาง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. ผู้นิเทศวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอนแบบไม่มีจุดเน้น โดยวิเคราะห์ถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและข้อมูลจากการเข้าสังเกตแบบมีจุดเน้นที่เน้น วิเคราะห์ประเด็นสำคัญหรือสิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน เช่น การเลือกใช้สื่อ ทักษะในการอธิบายความเชื่อมโยงของแนวคิด เพื่อวางแผนการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.08	.86	ปานกลาง
6. ประชุมเพื่อให้ข้อมูลสะท้อนกลับโดยใช้หลักกระบวนการคิดเพื่อแก้ไขปัญหาให้ครูสะท้อนความรู้สึกกล่าวถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ร่วมวางแผนหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต	3.10	.88	ปานกลาง
7. ประชุมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างการนิเทศการสอน ระบุถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หรือสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศการสอน เช่น ความรู้สึกต่อการนิเทศและกระบวนการนิเทศ ปัญหาในการสื่อสาร ทักษะที่ต้องการปรับปรุง แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่วางแผนไว้	3.01	.87	ปานกลาง
รวม	3.03	.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบคลินิกของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่ารูปแบบการนิเทศแบบคลินิกในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.03 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อ พบว่า ขั้นตอนการประชุมเพื่อบอกรัฐประสงค์ของการนิเทศ ระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียนและรายวิชาที่สอน ช่วยกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3.17 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การประชุม เพื่อให้ข้อมูลสะท้อนกลับ โดยใช้หลักกระบวนการคิดเพื่อแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง และผู้นิเทศวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอนแบบไม่มีจุดเน้น มีค่าเฉลี่ย 3.08 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของโรงเรียนนานาชาติ หลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดทำโครงการนิเทศการสอน ระหว่างเพื่อนครูด้วยกันภายในโรงเรียน และประสานครูที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ	3.40	.71	ปานกลาง
2. หัวหน้าโครงการประชุมร่วมกับครูเกี่ยวกับรายละเอียดการปฏิบัติงานนิเทศ และกำหนดขอบข่ายการดำเนินงานของโครงการ เช่น ขอบข่ายงานด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การอบรมภายใน หรือการวางแผนตารางสอน	3.31	.70	ปานกลาง
3. ดำเนินการจับกลุ่มระหว่างเพื่อนครูที่เข้าร่วมโครงการตามประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอน	3.31	.69	ปานกลาง
4. กลุ่มครูจัดตารางแลกเปลี่ยนกันเข้าสังเกตการสอนอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	2.79	.73	ปานกลาง
5. จัดอบรมเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นสำหรับการสังเกตการสอน เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะการประชุมสื่อสาร	2.68	.79	ปานกลาง
6. ดำเนินการแลกเปลี่ยนกันเข้าสังเกตการสอนระหว่างเพื่อนครู และจัดทำรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลังจบกระบวนการ	3.04	.66	ปานกลาง
รวม	3.09	.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.09 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ขั้นตอนที่ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดทำโครงการนิเทศการสอนระหว่างเพื่อนครูด้วยกันภายในโรงเรียนและประสานครูที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ หัวหน้าโครงการประชุมร่วมกับครูเกี่ยวกับรายละเอียดการปฏิบัติงานนิเทศและกำหนดขอบข่ายการดำเนินงานของโครงการ และการดำเนินการจับกลุ่มระหว่างเพื่อนครูที่เข้าร่วมโครงการตามประสบการณ์การสอนและระดับชั้นที่สอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.31 อยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินการแลกเปลี่ยนกันเข้าสังเกตการสอนระหว่างเพื่อนครู และจัดทำรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลังจบกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย 3.04 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดทำโครงการพัฒนาตนเองของครูแล้วแจ้งให้ครูที่สนใจทราบเกี่ยวกับประเด็นที่จะพัฒนาตนเอง กำหนดเป้าหมาย ชี้แนะแหล่งค้นคว้าข้อมูล	4.09	.62	มาก
2. ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเองตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เช่น ต้องการเรียนรู้การบริหารจัดการชั้นเรียน การฝึกทักษะการวิเคราะห์ของนักเรียน หรือทักษะการตอบและการตั้งคำถามของครู	4.20	.62	มาก
3. ครูเสนอแผนการพัฒนาตนเองให้แก่ผู้บริหารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนที่วางไว้ โดยผู้บริหารอาจให้คำแนะนำ แต่จะไม่เปลี่ยนเป้าหมายที่ครูตั้งไว้	4.24	.67	มาก
4. ครูปฏิบัติตามแผนการพัฒนาตนเองตามที่กำหนดไว้ และรายงานปัญหาหรือความก้าวหน้าให้ผู้บริหารทราบ โดยผู้บริหารหรือผู้นิเทศสามารถแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูล ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสนับสนุนการดำเนินงานของครูตลอดโครงการ	4.24	.67	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. ครูประชุมร่วมกับผู้บริหารหลังจบโครงการเพื่อรายงานผลการปฏิบัติ หรืออุปสรรคที่พบ โดยผู้บริหารรับฟังและให้คำแนะนำ	4.23	.70	มาก
รวม	4.20	.66	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่ารูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขั้นตอนที่ครูเสนอแผนการพัฒนาดตนเองให้แก่ผู้บริหารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนที่วางไว้ และครูปฏิบัติตามแผนการพัฒนาดตนเองตามที่กำหนดไว้และรายงานปัญหาหรือความก้าวหน้าให้ผู้บริหารทราบมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ครูประชุมร่วมกับผู้บริหารหลังจบโครงการเพื่อรายงานผลการปฏิบัติ หรืออุปสรรคที่พบ มีค่าเฉลี่ย 4.23 อยู่ในระดับมาก และครูจัดทำแผนพัฒนาดตนเองตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหารของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้นิเทศสามารถกำหนดได้ว่าจะใช้วิธีการนี้กับครูทุกคนในโรงเรียน หรือครูสามารถเลือกเข้าร่วมได้ตามความสมัครใจ	3.05	.77	ปานกลาง
2. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายประชุมร่วมกับครูเพื่ออภิปรายประเด็นที่ต้องการพัฒนาแนวทางการนิเทศการสอน เช่น พฤติกรรมการเข้าเยี่ยมชั้นเรียน การจดบันทึก การสังเกต และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับ การตรวจเยี่ยมชั้นเรียนโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า	3.02	.72	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเข้าเยี่ยมชั้นเรียนเป็นเวลาสั้น ๆ ประมาณ 5-10 นาที และสรุปถึงประเด็นสำคัญสั้น ๆ แก่ครูก่อนออกจากห้องเรียน เกี่ยวกับรายละเอียดทั่วไปของชั้นเรียน ลักษณะห้องเรียน ลักษณะการสอนของครูระหว่างการตรวจเยี่ยม	2.98	.63	ปานกลาง
4. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูหลังจากตรวจเยี่ยมชั้นเรียนด้วยการพูดคุยหรือการเขียนให้ข้อมูลความคิดเห็น	2.98	.73	ปานกลาง
รวม	3.01	.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหารของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่ารูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหารในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.01 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขั้นตอนที่ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้นิเทศสามารถกำหนดได้ว่าจะใช้วิธีการนี้กับครูทุกคนในโรงเรียน หรือครูสามารถเลือกเข้าร่วมได้ตามความสมัครใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3.05 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายประชุมร่วมกับครูเพื่ออภิปรายประเด็นที่ต้องการพัฒนาแนวทางการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.02 อยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเข้าเยี่ยมชั้นเรียนเป็นเวลาสั้น ๆ ประมาณ 5-10 นาที และสรุปถึงประเด็นสำคัญสั้น ๆ แก่ครูก่อนออกจากห้องเรียน และผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูหลังจากตรวจเยี่ยมชั้นเรียนด้วยการพูดคุยหรือการเขียนให้ข้อมูลความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.98 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทยในภาพรวม

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ด้านตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทยในภาพรวม

มาตรฐานหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร	4.50	.55	มาก
2. ด้านเอกสารหลักสูตร	4.52	.54	มากที่สุด
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.72	.47	มากที่สุด
4. ด้านการวัดประเมินผล	4.72	.45	มากที่สุด
รวม	4.62	.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า มาตรฐานหลักสูตรในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ย 4.62 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเอกสารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย จำแนกตามรายด้าน

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร ของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อระบุถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร IB	4.74	.47	มากที่สุด
2. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ	4.20	.58	มาก
3. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชาให้มีความต่อเนื่องทั้งในระดับชั้นเดียวกันและต่างระดับชั้น	4.11	.60	มาก
4. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าครูเข้าใจในภาพรวมเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ และความคาดหวังที่ระบุไว้สำหรับนักเรียน	4.37	.58	มาก
5. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้และแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักเรียน	4.41	.61	มาก
6. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลงานและการเรียนของนักเรียน	4.54	.54	มากที่สุด
7. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ว่าครูทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาภาษาของนักเรียน	4.61	.55	มากที่สุด

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับการสร้างนักเรียนตามคุณสมบัติ IB learner profile	4.75	.47	มากที่สุด
รวม	4.50	.55	มาก

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า การปฏิบัติงานด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับการสร้างนักเรียนตามคุณสมบัติ IB learner profile มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อระบุถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร IB มีค่าเฉลี่ย 4.74 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อทำให้เกิดการตระหนักรู้ว่าครูทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาภาษาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.61 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

ด้านเอกสารหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เอกสารหลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร IB	4.78	.42	มากที่สุด
2. เอกสารหลักสูตรจัดเตรียมไว้สำหรับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน	4.17	.60	มาก
3. เอกสารหลักสูตรออกแบบขึ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้เดิมของนักเรียน	4.38	.52	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้านเอกสารหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. เอกสารหลักสูตรมีการระบุความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ และทัศนคติที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา	4.47	.56	มาก
5. เอกสารหลักสูตรเป็นแนวทางการเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของนักเรียนและผู้อื่น	4.50	.55	มาก
6. เอกสารหลักสูตรเป็นการรวบรวมประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน	4.55	.54	มากที่สุด
7. เอกสารหลักสูตรส่งเสริมการตระหนักรู้ในปัญหาระดับตนเอง ท้องถิ่น ชาติและสากล	4.47	.58	มาก
8. เอกสารหลักสูตรมีข้อมูลการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ ความหลากหลาย และการรับรู้ในความแตกต่าง	4.60	.54	มากที่สุด
9. เอกสารหลักสูตรเป็นข้อมูลปัจจุบันที่ได้รับจากองค์กร IB โดยมีการทบทวนเพื่อการพัฒนาหลักสูตรอยู่เป็นระยะ ๆ	4.41	.64	มาก
10. เอกสารหลักสูตรเป็นการรวบรวมนโยบายที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร	4.56	.56	มากที่สุด
11. เอกสารหลักสูตรช่วยส่งเสริมการพัฒนานักเรียนตามตามคุณสมบัติของ IB Learner Profile	4.78	.44	มากที่สุด
รวม	4.52	.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานด้านเอกสารหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า การปฏิบัติงานด้านเอกสารหลักสูตรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เอกสารหลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร IB

และเอกสารหลักสูตรช่วยส่งเสริมการพัฒนานักเรียนตามตามคุณสมบัติของ IB Learner Profile มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เอกสารหลักสูตรมีข้อมูลการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ ความหลากหลาย และการรับรู้ในความแตกต่าง มีค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด และเอกสารหลักสูตรเป็นการรวบรวมนโยบายที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

ด้านการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร IB	4.87	.35	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้และใฝ่คิด	4.76	.44	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนการสอนต่อยอดขึ้นจากสิ่งที่นักเรียนรู้และสามารถทำได้	4.68	.48	มากที่สุด
4. การจัดการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมความเข้าใจและการปฏิบัติเชิงวิชาการอย่างถูกต้อง	4.46	.61	มาก
5. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน	4.61	.51	มากที่สุด
6. การจัดการเรียนการสอนสร้างความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ความหลากหลาย และการรับรู้ในความแตกต่าง	4.71	.51	มากที่สุด
7. การจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นที่หลากหลายทางภาษา รวมทั้งการเรียนภาษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาษาแม่	4.78	.47	มากที่สุด
8. การจัดการเรียนการสอนแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อครูในการพัฒนาทางด้านภาษาของนักเรียน	4.76	.46	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. การจัดการเรียนการสอนมีวิธีการและกิจกรรมที่หลากหลาย	4.70	.49	มากที่สุด
10. การจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการรายบุคคลและแนวทางการเรียนรู้ที่ต่างกันของนักเรียน	4.68	.54	มากที่สุด
11. การจัดการเรียนการสอนมีการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย รวมทั้งข้อมูลทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.71	.49	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนการสอนช่วยพัฒนาทัศนคติและทักษะที่สามารถนำมาปฏิบัติเพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของนักเรียนและผู้อื่น	4.70	.52	มากที่สุด
13. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนคิดถึงสิ่งที่เรียนว่าทำไม อะไร และอย่างไร	4.77	.44	มากที่สุด
14. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจและความเคารพซึ่งกันและกัน	4.72	.50	มากที่สุด
15. การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้แนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.76	.45	มากที่สุด
16. การจัดการเรียนการสอนพัฒนานักเรียนตามคุณสมบัติของ IB Learner Profile	4.88	.33	มากที่สุด
รวม	4.72	.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดการเรียนการสอนพัฒนานักเรียนตามคุณสมบัติของ IB Learner Profile พบมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.88 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดการ

เรียนการสอนสอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร IB มีค่าเฉลี่ย 4.87 อยู่ในระดับมากที่สุด และการจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นที่หลากหลายทางภาษา รวมทั้งการเรียนภาษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาษาแม่ มีค่าเฉลี่ย 4.78 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวัดประเมินผลของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

ด้านการวัดประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวัดประเมินผลของโรงเรียนสอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตร IB	4.87	.33	มากที่สุด
2. การวัดประเมินผลสอดคล้องกับปรัชญาการวัดประเมินผล นโยบาย และแนวทางการปฏิบัติของบุคลากรในโรงเรียน	4.53	.54	มากที่สุด
3. วิธีการประเมินผล และเครื่องมือประเมินผลมีความหลากหลาย	4.61	.50	มากที่สุด
4. มีการให้ข้อมูลย้อนกลับนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	4.71	.45	มากที่สุด
5. มีระบบสำหรับบันทึกกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนที่สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตร IB	4.70	.47	มากที่สุด
6. มีระบบสำหรับการรายงานผลการเรียนของนักเรียนที่สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตร IB	4.70	.47	มากที่สุด
7. มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวัดประเมินผลเพื่อและรายงานเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอน	4.76	.44	มากที่สุด
8. จัดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม สะท้อนคิด และประเมินผลงานตนเอง	4.76	.45	มากที่สุด
9. มีระบบที่ทำให้เกิดความมั่นใจในการแสดงผลงานเกี่ยวกับรายวิชาการเขียนเรียงความขั้นสูง	4.82	.41	มากที่สุด
รวม	4.72	.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านการวัดประเมินผลของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่าการปฏิบัติงานด้านการวัดประเมินผลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวัดประเมินผลของโรงเรียนสอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตร IB มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.87 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีระบบที่ทำให้เกิดความมั่นใจในการแสดงผลงานเกี่ยวกับรายวิชาการเขียนเรียงความขั้นสูง มีค่าเฉลี่ย 4.82 และมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวัดประเมินผลเพื่อและรายงานเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอน และจัดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม สะท้อนคิดและประเมินผลงานตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบเบื้องต้นในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผู้วิจัยตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ซึ่งตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาจะต้องไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน (Multicollinearity) และมีความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน โดยศึกษาความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Tolerance) ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่าสถิติที่ใช้วัดความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระ

	X_{CLN}	X_{CPD}	X_{SD}	X_{AM}
X_{CLN}	1	.398**	.386**	.417**
X_{CPD}	.398**	1	.334**	.257**
X_{SD}	.386**	.334**	1	.287**
X_{AM}	.417**	.257**	.287**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 12 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ระหว่างกันไม่เกิน 0.8 จึงไม่พบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันสูง (Multicollinearity) ดังนั้นจึงสามารถนำตัวแปรอิสระมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้

ตารางที่ 13 ค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Tolerance) และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ระหว่างตัวแปรอิสระ

รูปแบบการนิเทศ	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
X _{CLN}	.695	1.438
X _{CPD}	.799	1.252
X _{SD}	.799	1.252
X _{AM}	.803	1.246

จากตารางที่ 13 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Tolerance) เข้าใกล้ 1 โดยทุกตัวแปรมีความมากกว่า 0.5 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) น้อยกว่า 10 จึงไม่พบปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันสูง (Multicollinearity) ดังนั้นจึงสามารถนำตัวแปรอิสระมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้

ตารางที่ 14 ค่าสถิติที่ใช้วัดความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson)

	Durbin-Watson			
	Y _{CLB}	Y _{WRT}	Y _{TLN}	Y _{ASS}
Constant				
X _{CLN} , X _{CPD} , X _{SD} , X _{AM}	1.72	1.73	1.52	1.70

จากตารางที่ 14 พบว่า ค่าความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ของทุกตัวแปรอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 ทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ค่าความคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระต่อกัน ดังนั้นจึงสามารถนำตัวแปรอิสระมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลาย
วิธีการกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International
Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ในภาพรวม

ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) และการ
ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรรูปแบบการนิเทศกับการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านหลักสูตรของ
โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ใน
ประเทศไทย ในภาพรวม

รูปแบบการนิเทศ	B	Coefficient Std. error	β	t	Sig.
Constant	3.515	.122		28.778	<.001
X _{CLN}	.010	.023	.025	.415	.679
X _{CPD}	.056	.030	.105	1.888	.060
X _{SD}	.169	.028	.338	6.052	<.001**
X _{AM}	.059	.026	.126	2.268	.024*

R = .456, R² = .208, Adj R² = .198 (p = <.001)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาการนิเทศทั้งสี่รูปแบบร่วมกันดังตาราง 15 พบว่า การปฏิบัติการนิเทศของ
รูปแบบการนิเทศทั้งสี่รูปแบบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสภาพการปฏิบัติงานตาม
มาตรฐานหลักสูตรในภาพรวมได้ร้อยละ 19.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Adj R² = .198,
p = <.001) โดยตัวแปรทำนายที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (β) มากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 และ .05 คือ รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง (β = .338, P = <.001) รองลงมา คือ
รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร (β = .126, p = .024) ทั้งนี้ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
(β = .105) และรูปแบบการนิเทศแบบคลินิก (β = .025) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยรองลงมา
ตามลำดับอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายถึง เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญ
ของตัวแปรทำนายทั้งสี่รูปแบบ พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อมาตรฐานหลักสูตรใน

ภาพรวมมากที่สุด คือ รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง รองลงมาคือ รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และรูปแบบการนิเทศแบบคลินิก ตามลำดับ

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลาย วิธีการกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย จำแนกตามมาตรฐานรายด้าน

ตารางที่ 16 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรรูปแบบการนิเทศแต่ละแบบในการทำนายการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร

รูปแบบการนิเทศ	B	Coefficient Std. error	β	t	Sig.
Constant	3.141	.175		17.963	<.001
X _{CLN}	.003	.033	.005	.086	.932
X _{CPD}	.130	.043	.175	3.043	.003**
X _{SD}	.180	.040	.259	4.501	<.001**
X _{AM}	.053	.037	.081	1.414	.158

R = .396, R² = .157, Adj R² = .146 (p = <.001)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

เมื่อพิจารณาการนิเทศทั้งสี่รูปแบบร่วมกันดังตารางที่ 16 พบว่า การปฏิบัติการนิเทศของรูปแบบการนิเทศทั้งสี่รูปแบบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรได้ร้อยละ 14.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Adj R² = .146, p = <.001) โดยตัวแปรทำนายที่สำคัญมากที่สุด คือ รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง (β = .259, p = <.001) รองลงมา คือ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (β = .175, p = .003) ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อมาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรมากที่สุดคือ รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเอง รองลงมาคือ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย และ 3) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ในประเทศไทยที่เปิดสอนระดับชั้น Diploma Programme จำนวน 23 โรงเรียนทั่วประเทศ ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนในระดับชั้น Diploma Programme ในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ในประเทศไทย จำนวน 23 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 418 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับครูผู้สอนในระดับชั้น Diploma Programme ในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ในประเทศไทย จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หากการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.7 ในด้านสัญชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสัญชาติอเมริกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมาคือ สัญชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 14.24 และสัญชาติอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ ในด้านประสบการณ์การสอนในโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร IB ในประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 6-10

ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การปฏิบัติด้านเอกสารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด และการปฏิบัติด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย จำแนกตามเป็นรายด้าน

1) ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า การปฏิบัติงานด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับการสร้างนักเรียนตามคุณสมบัติ IB learner profile มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อระบุถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร IB มีค่าเฉลี่ย 4.74 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อทำให้เกิดการตระหนักรู้ว่าครูทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาภาษาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.61 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

2) ด้านเอกสารหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานด้านเอกสารหลักสูตรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เอกสารหลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร IB และเอกสารหลักสูตรช่วยส่งเสริมการพัฒนานักเรียนตามตามคุณสมบัติของ IB Learner Profile มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เอกสารหลักสูตรมีข้อมูลการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ ความหลากหลาย และการรับรู้ในความแตกต่าง มีค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด และเอกสารหลักสูตรเป็นการรวบรวมนโยบายที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

3) ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดการเรียนการสอนพัฒนานักเรียนตามคุณสมบัติของ IB Learner Profile พบมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.88 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร IB มีค่าเฉลี่ย 4.87 อยู่ในระดับมากที่สุด และการจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อ

ความต้องการจำเป็นที่หลากหลายทางภาษา รวมทั้งการเรียนภาษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาษาแม่ มีค่าเฉลี่ย 4.78 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

4) ด้านการวัดประเมินผลของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย พบว่า การปฏิบัติงานด้านการวัดประเมินผลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.72 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวัดประเมินผลของโรงเรียนสอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตร IB มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.87 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีระบบที่ทำให้เกิดความมั่นใจในการแสดงผลงานเกี่ยวกับรายวิชาการเขียนเรียงความขั้นสูง มีค่าเฉลี่ย 4.82 และมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวัดประเมินผลเพื่อและรายงานเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอน และจัดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม สะท้อนคิด และประเมินผลงานตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 อยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการนิเทศการสอนแบบหลากหลายวิธีการที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

1.4.1 ผลการทดสอบเบื้องต้นในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ระหว่างกันไม่เกิน 0.8 ค่าสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Tolerance) เข้าใกล้ 1 โดยทุกตัวแปรมีความมากกว่า 0.5 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) น้อยกว่า 10 จึงไม่พบปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันสูง (Multicollinearity) อีกทั้ง ค่าความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ของทุกตัวแปรอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 ทั้งหมด ดังนั้นจึงสามารถนำตัวแปรอิสระมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างรูปแบบการนิเทศการสอนกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทยในภาพรวม พบว่า การปฏิบัติการนิเทศทั้งสี่รูปแบบร่วมกันส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรในภาพรวมได้ร้อยละ 19.8 โดยรูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุดและมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($\beta = .338, P = <.001$) รองลงมา คือ รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร ($\beta = .126, p = .024$)

1.4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างรูปแบบการนิเทศการสอนกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน

หลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทยจำแนกตามมาตรฐานรายด้าน พบว่า

1) ด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร พบว่า การปฏิบัติการณ์เทศของรูปแบบการนิเทศทั้งสี่รูปแบบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวางแผนร่วมมือในการใช้หลักสูตร ได้ร้อยละ 14.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\text{Adj } R^2 = .146, p = <.001$) โดยรูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุดและมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($\beta = .259, p = <.001$) รองลงมา คือ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ($\beta = .175, p = .003$)

2) ด้านเอกสารหลักสูตร พบว่า การปฏิบัติการณ์เทศของรูปแบบการนิเทศทั้งสี่รูปแบบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตรได้ร้อยละ 11.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\text{Adj } R^2 = .110, p = <.001$) โดยรูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุดและมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($\beta = .294, p = <.001$) รองลงมาคือ รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร ($\beta = .117, p = .046$)

3) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การปฏิบัติการณ์เทศของรูปแบบการนิเทศทั้งสี่รูปแบบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนได้ร้อยละ 13.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\text{Adj } R^2 = .134, p = <.001$) รูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุดและมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($\beta = .259, p = <.001$) รองลงมาคือ รูปแบบการนิเทศโดยผู้บริหาร ($\beta = .174, p = .003$)

4) ด้านการวัดประเมินผล พบว่า การปฏิบัติการณ์เทศของรูปแบบการนิเทศทั้งสี่รูปแบบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านการวัดประเมินผลได้ร้อยละ 12.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\text{Adj } R^2 = .128, p = <.001$) โดยรูปแบบการนิเทศแบบพึ่งตนเองเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุดและมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($\beta = .273, p = <.001$) รองลงมาคือ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ($\beta = .115, p = .050$)

จัน และวชิรา เครือคำอ้าย (2558) ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาการสอนของครูร่วมกัน ซึ่งควรเป็นเพื่อนครูที่อยู่ในสาขาวิชาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน โดยอาจได้รับคำแนะนำหรือคำปรึกษาจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในการนิเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Singerin (2021) เกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมมือกันระหว่างเพื่อนครูต่อการพัฒนาการสอนและผลประเมินของโรงเรียน โดยทำการวิจัยกับครู 100 คน จาก 5 เขตในเมือง Ambon ประเทศอินโดนีเซีย พบว่า การนิเทศแบบร่วมมือกันของเพื่อนครูในโรงเรียนส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางการสอน และคุณภาพการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบคลินิกไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรด้านต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตร International Baccalaureate มีความเข้มข้นในเนื้อหาวิชาและหลักการเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเรียนที่ทางหลักสูตร IB กำหนด (IB Learner Profile) (International Baccalaureate Organization, 2016) ครูผู้สอนระดับชั้น Diploma Programme ส่วนใหญ่จึงเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญ ทั้งแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลตามหลักการของหลักสูตรเป็นอย่างดี อาจทำให้กระบวนการนิเทศแบบคลินิกไม่มีความจำเป็นหรือไม่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ Glatthorn (1984) ที่ว่า กระบวนการนิเทศแบบคลินิกจะจำเป็นสำหรับครูจบใหม่ที่ต้องการการพัฒนาทักษะพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน หรือครูที่มีประสบการณ์ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือในประเด็นที่ยากโดยเฉพาะ ครูและผู้นิเทศจะประชุมร่วมกันเกี่ยวกับการวางแผนการสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนแก่ครู ซึ่งการนิเทศแบบคลินิกนี้เป็น การนิเทศที่มีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนชัดเจน และสอดคล้องกับแนวคิดของวชิรา เครือคำอ้าย (2558) ที่ว่า การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่มุ่งช่วยเหลือและพัฒนาการสอนของครู ผ่านการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างใกล้ชิด และควรทำอย่างต่อเนื่องตลอดภาคการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานด้านหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการนำผลวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานต้นสังกัด International Baccalaureate Organization ควรมีการจัดอบรมสัมมนา หรืออบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศที่ส่งผลในลำดับรอง เพื่อช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานตามมาตรฐานหลักสูตรให้เพิ่มมากขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ควรส่งเสริม และเน้นการดำเนินงานการนิเทศการสอนแบบพึ่งตนเองของครูในโรงเรียน โดยอาจกำหนดระยะเวลาของการดำเนินงาน หรือสนับสนุนแหล่งข้อมูลให้แก่ครู

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนนานาชาติอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการดำเนินการนิเทศการสอนแบบพึ่งตนเองของครูโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของครูมากขึ้น

- Sergiovanni, T.J., and Starratt, R. J. (1993). *Supervision: Redefinition*. 5th ed. USA: McGraw-Hill.
- Singerin, S. (2021). Collaboration-Based Academic Supervision Model with Peer Evaluation Approach Improving Pedagogical Competence and School Performance. *International Journal of Elementary Education*. 5(2). 268.275.
- Tan, L., and Bibby, Y. (2011). *Performance Comparison between IB School Students and Non-IB Students on the International Schools' Assessment (ISA) and the Social and Emotional Wellbeing Questionnaire* [Online]. Available from: https://www.ibo.org/globalassets/publications/ibresearch/pyp/ib_isa_report_nov2011_final.pdf [2021, February 13]
- Tesfaw, T. A., and Hofman R. H. (2014). Relationship between instructional supervision and professional development. *The International Education Journal: Comparative Perspectives*, 13(1), 82-99.
- Wanzare, Z. (2011). Instructional Supervision in Public Secondary Schools in Kenya. *Educational Management Administration and Leadership*, 40(2), 188-216.
- Wright, K. (2015). *International Baccalaureate Programmes: Longer Term Outcomes* [Online]. Available from: <https://www.ibo.org/globalassets/publications/ib-research/continuum/longer-term-outcomes-final-en.pdf> [2021, February 13]
- Zepeda, S J., and Mayers, R. S. (2013). *Supervision Across the Content Areas*. NY: Routledge.
- Zepeda, S. J. (2017) *Instructional Supervision: Applying Tools and Concepts*. 4th ed. Routledge.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด	อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
2. ดร. ลาวัญย์ ตรีเนตร	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
3. อาจารย์ ดร. มนัสรา ศุภกิจ โคลเยส	ผู้บริหารฝ่ายวิชาการโรงเรียนนานาชาติเคไอเอส

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานด้านหลักสูตร ของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามมาตรฐานด้านหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate ระดับชั้น Diploma Programme ในประเทศไทย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการนิเทศการสอนในสถานศึกษา

แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับครูผู้สอนในระดับชั้น Diploma Programme โรงเรียนนานาชาติหลักสูตร International Baccalaureate แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของรูปแบบการนิเทศการสอน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานด้านหลักสูตร

ผู้วิจัยขอรับรองว่า ข้อมูลที่ท่านให้ไว้ในแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานหรือต่อโรงเรียนของท่านทั้งสิ้น จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาว ณัฐริรา นันทศิริรัตน์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ ที่	การนิเทศการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	กำหนดจำนวนครั้งในการเข้าสังเกตการสอน กำหนดตารางการนิเทศ การรายงานผลนิเทศ หรือความคาดหวังในการนิเทศ					
2.	ประชุมก่อนเข้าสังเกตการสอน เพื่อร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับแผนการสอนและวิธีการสอนของครู ลักษณะของชั้นเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และประเด็นในการจัดการเรียนการสอน เช่น วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ระยะเวลา วิธีการสอน และการประเมินผล รวมทั้งการกำหนดวันและเวลาที่จะเข้าสังเกตการสอน					
3.	ผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนแบบไม่มีจุดเน้น เพื่อดูสภาพทั่วไปที่เกิดขึ้นในห้องเรียน วัตถุประสงค์ในการสอน แผนการสอน การตอบคำถามของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตในการบันทึกข้อมูล					
4	ผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนแบบมีจุดเน้น โดยเน้นการสังเกตเฉพาะประเด็นปัญหาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 สังเกตการแก้ปัญหาของครูตามแผนที่วางไว้					
5.	ผู้นิเทศวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอนแบบไม่มีจุดเน้น โดยวิเคราะห์ถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยทั่วไป พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และข้อมูลจากการเข้าสังเกตแบบมีจุดเน้นที่เน้นวิเคราะห์ประเด็นสำคัญหรือสิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน เช่น การเลือกใช้สื่อ ทักษะในการอธิบาย ความเชื่อมโยงของแนวคิด เพื่อวางแผนการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ					
6.	ประชุมเพื่อให้ข้อมูลสะท้อนกลับ โดยใช้หลักกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาให้ครูสะท้อนความรู้สึก กล่าวถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ร่วม					

ข้อ ที่	การนิเทศการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	วางแผนหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต					
7.	ประชุมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างการนิเทศการสอน ระบุถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หรือสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศการสอน เช่น ความรู้สึกรู้สีก่อนนิเทศและกระบวนการนิเทศ ปัญหาในการสื่อสาร ทักษะที่ต้องการปรับปรุง แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่วางแผนไว้					
การนิเทศการสอนรูปแบบที่ 2						
8.	ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดทำโครงการนิเทศการสอนระหว่างเพื่อนครูด้วยกันภายในโรงเรียน และประสานครูที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ					
9.	หัวหน้าโครงการประชุมร่วมกับครูเกี่ยวกับรายละเอียดการปฏิบัติงานนิเทศ และกำหนดขอบข่ายการดำเนินงานของโครงการ เช่น ขอบข่ายงานด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การอบรมภายใน หรือการวางแผนตารางสอน					
10.	ดำเนินการจับกลุ่มระหว่างเพื่อนครูที่เข้าร่วมโครงการตามประสบการณ์การสอน และระดับชั้นที่สอน					
11.	กลุ่มครูจัดตารางแลกเปลี่ยนกันเข้าสังเกตการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง					
12.	จัดอบรมเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นสำหรับการสังเกตการสอน เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะการประชุมสื่อสาร					
13.	ดำเนินการแลกเปลี่ยนกันเข้าสังเกตการสอนระหว่างเพื่อนครู และจัดทำรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลังจบกระบวนการ					

ข้อ ที่	การนิเทศการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
การนิเทศการสอนรูปแบบที่ 3						
14.	ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดทำโครงการพัฒนาตนเองของครูแล้วแจ้งให้ครูที่สนใจทราบเกี่ยวกับประเด็นที่จะพัฒนาตนเอง กำหนดเป้าหมาย ชี้แนะแหล่งค้นคว้าข้อมูล					
15.	ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเองตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เช่น ต้องการเรียนรู้การบริหารจัดการชั้นเรียน การฝึกทักษะการวิเคราะห์ของนักเรียน หรือทักษะการตอบและการตั้งคำถามของครู					
16.	ครูเสนอแผนการพัฒนาตนเองให้แก่ผู้บริหารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนที่วางไว้ โดยผู้บริหารอาจให้คำแนะนำ แต่จะไม่เปลี่ยนเป้าหมายที่ครูตั้งไว้					
17.	ครูปฏิบัติตามแผนการพัฒนาตนเองตามที่กำหนดไว้ และรายงานปัญหาหรือความก้าวหน้าให้ผู้บริหารทราบ โดยผู้บริหารหรือผู้นิเทศสามารถแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูล ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสนับสนุนการดำเนินงานของครูตลอดโครงการ					
18.	ครูประชุมร่วมกับผู้บริหารหลังจบโครงการเพื่อรายงานผลการปฏิบัติ หรืออุปสรรคที่พบ โดยผู้บริหารรับฟังและให้คำแนะนำ					
การนิเทศการสอนรูปแบบที่ 4						
19.	ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้นิเทศสามารถกำหนดได้ว่าจะใช้วิธีการนี้กับครูทุกคนในโรงเรียน หรือครูสามารถเลือกเข้าร่วมได้ตามความสมัครใจ					
20.	ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายประชุมร่วมกับครูเพื่ออภิปรายประเด็นที่ต้องการพัฒนา แนวทางการนิเทศการสอน เช่น พฤติกรรมการเข้าเยี่ยมชั้นเรียน การจดบันทึก					

ข้อ ที่	มาตรฐานด้านหลักสูตร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3.	มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชาให้มีความต่อเนื่องทั้งในระดับชั้นเดียวกันและต่างระดับชั้น					
4.	มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าครูเข้าใจในภาพรวมเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ และความคาดหวังที่ระบุไว้สำหรับนักเรียน					
5.	มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้และแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักเรียน					
6.	มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลงานและการเรียนของนักเรียน					
7.	มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ว่าครูทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาภาษาของนักเรียน					
8.	มีการวางแผนและร่วมกันให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับการสร้างนักเรียนตามคุณสมบัติ IB learner profile					
ด้านที่ 2 เอกสารหลักสูตร						
9.	เอกสารหลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับข้อกำหนดของหลักสูตร IB					
10.	เอกสารหลักสูตรจัดเตรียมไว้สำหรับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน					
11.	เอกสารหลักสูตรออกแบบขึ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้เดิมของนักเรียน					
12.	เอกสารหลักสูตรมีการระบุความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ และทัศนคติที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา					

ข้อ ที่	มาตรฐานด้านหลักสูตร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
26.	การจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นที่หลากหลายทางภาษา รวมทั้งการเรียนรู้ภาษาอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาษาแม่					
27.	การจัดการเรียนการสอนแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของครูในการพัฒนาทางด้านภาษาของนักเรียน					
28.	การจัดการเรียนการสอนมีวิธีการและกิจกรรมที่หลากหลาย					
29.	การจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการรายบุคคลและแนวทางการเรียนรู้ที่ต่างกันของนักเรียน					
30.	การจัดการเรียนการสอนมีการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย รวมทั้งข้อมูลทางเทคโนโลยีสารสนเทศ					
31.	การจัดการเรียนการสอนช่วยพัฒนาทัศนคติและทักษะที่สามารถนำมาปฏิบัติเพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของนักเรียนและผู้อื่น					
32.	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนคิดถึงสิ่งที่เรียนว่าทำไม อะไร และอย่างไร					
33.	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจและความเคารพซึ่งกันและกัน					
34.	การจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้แนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
35.	การจัดการเรียนการสอนพัฒนานักเรียนตามคุณสมบัติของ IB Learner Profile					
ด้านที่ 4 การวัดประเมินผล						
36.	การวัดประเมินผลของโรงเรียนสอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตร IB					

ข้อ ที่	มาตรฐานด้านหลักสูตร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
37.	การวัดประเมินผลสอดคล้องกับปรัชญาการวัดประเมินผล นโยบาย และแนวทางการปฏิบัติของบุคลากรในโรงเรียน					
38.	วิธีการประเมินผล และเครื่องมือประเมินผลมีความ หลากหลาย					
39.	มีการให้ข้อมูลย้อนกลับนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้					
40.	มีระบบสำหรับบันทึกกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนที่ สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตร IB					
41.	มีระบบสำหรับการรายงานผลการเรียนของนักเรียนที่ สอดคล้องกับการประเมินตามหลักสูตร IB					
42.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวัดประเมินผลเพื่อสรุปและ รายงานเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอน					
43.	จัดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมสะท้อนคิดและ ประเมินผลงานตนเอง					
44.	มีระบบที่ทำให้เกิดความมั่นใจในการแสดงผลงานเกี่ยวกับ รายวิชาการเขียนเรียงความขั้นสูง					

Research Questionnaire

Topic: The Analysis of Instructional Supervision Models Influencing the Curriculum Standard Success of the International Schools Adopting the International Baccalaureate Diploma Programme in Thailand

---

Description

This questionnaire is a tool for collecting the data of the research entitled “The Analysis of Instructional Supervision Models Influencing the Curriculum Standard Success of the International Schools Adopting the International Baccalaureate Diploma Programme in Thailand”. The data will be analyzed in a thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Education Programme in Supervision and Curriculum Development, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University. The information gathered from your response will be useful for developing the instructional supervision in schools.

This questionnaire is for teachers who teach in the International Baccalaureate Diploma Programme at international schools in Thailand and is divided into 3 parts.

Part 1: General personal information

Part 2: The practice level of instructional supervision models

Part 3: The practice level in regard with the curriculum standards

The researcher will keep your answers confidential. It will not affect your work or your school. Please kindly answer each question to the best of your perception.

Thank you for your cooperation.

Ms. Nattira Nuntasirirat

Graduate Student for the Degree of Master of Education Program
in Supervision and Curriculum Development
Department of Educational Policy Management and Leadership
Faculty of Education, Chulalongkorn University

Item	Instructional supervision	Practice level				
		5	4	3	2	1
Instructional supervision model 1						
1.	A meeting is held to specify the purposes of the supervision, identify problems requiring urgent solutions, share opinions about students and the subjects taught, cooperatively set guidelines for teaching supervision operations, such as determining the number of times to observe the teaching, setting supervision schedule, report preparation, or expectations of supervision.					
2.	A meeting attendance is required before teaching supervision to jointly discuss the teacher’s lesson plans and teaching methods, class styles, student learning behavior, and issues relating to teaching and learning, such as learning objectives, duration, teaching methods, and assessment. The date and time for the supervision are moreover to be set in the meeting.					
3.	The supervisor observes the teaching without a specific focus for the overall ambiance and conditions of the classroom, teaching objectives, lesson plans, and student participation, using an observation form to record data.					
4	The supervisor observes the teaching with a specific focus, by focusing on specific problems observed from the data analysis in step 3 and observing the teacher’s problem-solving skills according to the plan.					
5.	The supervisor analyzes data from the teaching observations without a specific focus, by analyzing guidelines for teaching management in general and					

Item	Instructional supervision	Practice level				
		5	4	3	2	1
	behaviors affecting student learning. Then, the supervisor analyzes data from the teaching observations with a specific focus, by analyzing important issues or problems for the teacher in their teaching management, such as their media selection, their skill of explaining the connection of concepts, etc. to plan a meeting for the teacher to provide their feedback.					
6.	A meeting is held for the teacher to provide their feedback by using a thinking process to solve problems and allowing the teacher to reflect on their feelings, talk about what happened in the classroom, analyze the root cause of the problems, and participate in planning for solutions to the problems and useful guidelines for future teaching management.					
7.	A meeting is held to evaluate the performance during teaching supervision, identify the problems or improvement areas for teaching supervision operations, such as the feeling about the supervision and the supervision process, communication problems, skills to be improved, and teaching management guidelines planned.					
Instructional supervision model 2						
8.	The school administrator or their assigned person conducts a teaching supervision project between teachers in the school and includes the teachers who want to participate in the project.					

